

TASARIMLARIN KORUNMASI HAKKINDA KANUN TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Tanımlar, Korumadan Yararlanacak Kişiler ve Uluslararası Anlaşmalar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, bu Kanun hükümlerine uygun tasarımların korunması suretiyle, yaratıcılığın ve yenilikçiliğin teşviki ile rekabet ortamının iyileştirilmesi ve sanayinin gelişmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun tasarımların korunması ile ilgili esasları, kuralları, şartları kapsar. Bu Kanun kapsamında tasarımlara sağlanan koruma, aranan şartların gerçekleşmesi halinde hak sahiplerinin diğer kanunlarla getirilen korumalardan yararlanmalarına engel teşkil etmez.

(3) Bir tasarım;

a) Bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması halinde tescilli tasarım olarak

b) Bu Kanun hükümleri uyarınca Türkiye’de kamuya sunulmuş olması halinde tescilsiz tasarım olarak korunur.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Tasarım: Bir ürünün tümü veya bir parçasının veya üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, doku veya malzeme gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümü,

b) Ürün: Bilgisayar programları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanısıra bileşik bir ürün veya bu ürünü oluşturan parçaları, setler, takımlar, ambalajlar gibi nesnelere, birden çok nesnenin birarada algılanan sunumlarını, grafik sembolleri ve tipografik karakterleri,

c) Bileşik ürün: Sökülüp takılma yoluyla değiştirilebilen veya yenilenebilen bileşen parçalardan oluşan ürünü,

ç) Tasarımcı: Korumaya konu olan tasarımı yapan gerçek kişiyi,

d) Başvuru sahibi: Enstitü nezdinde adına tasarım tescil başvurusu yapılan kişiyi,

e) Tasarım hakkı sahibi: Tasarımcı veya aralarındaki hukuki ilişki vasıtasıyla tasarımın kullanılması hak ve yetkilerine sahip bulunan gerçek veya tüzel kişileri,

f) Enstitü: Türk Patent Enstitüsünü,

g) Vekil: Bu Kanunda belirtilen konularda, ilgili kişileri Enstitü nezdinde temsil etmeye ve işlemleri yürütmeye yetkili, Marka Vekilleri veya Patent Vekilleri Siciline kayıtlı gerçek veya tüzel kişi vekilleri,

ğ) Sınıf: Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin Locarno Anlaşmasına göre uluslararası sınıf kodunu,

h) Sicil: Kayıt ortamının türüne bakılmaksızın, tasarımlara ilişkin tüm tescil bilgilerinin ve tescil ile ilgili olarak sonradan meydana gelen bütün değişikliklerin kayıt edildiği Tasarım Sicilini,

ı) Bülten: Yayın ortamının türüne bakılmaksızın, tasarım tescillerinin ve bu Kanun ile Yönetmelikte öngörülen hususların yayımlandığı Resmi Tasarım Bültenini,

i) Tebliğ: 19/11/2003 tarih ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 6ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 25inci maddesine göre Enstitü tarafından uygulanacak ücret tarifesine ilişkin tebliği,

j) Yönetmelik: Bu Kanunun uygulama şeklini gösterir yönetmeliği,

k) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu: Enstitünün almış olduğu kararlara karşı yapılacak itirazları inceleyen ve Enstitünün nihai kararını veren Kurulu,

l) Paris Sözleşmesi: Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/03/1883 tarihli Uluslararası Sözleşme ile Türkiye tarafından onaylanmış değişikliklerini,

m) Bern Sözleşmesi: Edebi ve Artistik Eserlerin Korunmasına dair 09/09/1886 tarihli Uluslararası Sözleşme ile Türkiye tarafından onaylanmış değişikliklerini,

n) Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşma: Dünya Ticaret Örgütünün Kuruluşuna Dair 15/04/1994 tarihli Anlaşmayı,

o) TRİPS: 26/01/1995 tarihli ve 4067 sayılı Kanunla onaylanan Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasının mütemmim cüzünü teşkil ederek tüm üyeleri bağlayan ve 1/C numaralı eki olan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını, ifade eder.

Korumadan yararlanacak kişiler

MADDE 3- (1) Bu Kanun ile sağlanan korumadan; aşağıdaki niteliklerden en az birine sahip gerçek veya tüzel kişiler yararlanır;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,

b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya yönetim merkezi bulunan ya da sınai veya ticari faaliyette bulunanlar,

c) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasının eki TRİPS hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip olanlar,

ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilere kanunen veya fiilen tasarım koruması tanıyan devletlerin uyruğundaki gerçek veya tüzel kişiler.

Uluslararası anlaşmaların öncelikle uygulanması

MADDE 4- (1) Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşmaların hükümlerinin bu Kanun hükümlerinden daha elverişli olması halinde, bu kanunun 3üncü maddesinde belirtilen kişiler, daha elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Koruma Şartları

Koruma şartları

MADDE 5 – (1) Bir tasarım yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olması şartıyla bu Kanunla sağlanan haklar kapsamında korunur.

(2) Bileşik bir ürünün bileşen parçasının tasarımı, ancak aşağıdaki şartları sağlıyorsa yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir:

a) Bileşen parça, bileşik ürüne takıldığında, bileşik ürünün normal kullanımında görünür durumda olmalıdır,

b) Bileşen parçanın görünür durumda olan özellikleri yenilik ve ayırt edici nitelik şartlarını karşılamalıdır.

(3) Bu maddede geçen "normal kullanım"; bakım, servis veya onarım işleri hariç olmak üzere, son kullanıcı tarafından kullanımı ifade eder.

Yenilik

MADDE 6 - (1) Bir tasarımın aynısı;

a) Tescilli tasarım için, başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için, tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,

dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise, o tasarım yeni kabul edilir.

(2) Sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteren tasarımlar aynı kabul edilir.

Ayırt edici nitelik

MADDE 7 – (1) Bir tasarımın bilgilendirilmiş kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenim;

a) Tescilli tasarım için, başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için, tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce

kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın, aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.

(2) Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

Kamuya sunma

MADDE 8 – (1) Kamuya sunma; sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım, veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsar. Bununla birlikte tasarımın gizlilik şartıyla üçüncü bir kişiye açıklanması kamuya sunma sayılmaz.

(2) Tescilli tasarımlar için, koruma talep edilen bir tasarım, başvuru tarihinden veya rüçhan talebi varsa rüçhan tarihinden önceki bir yıl içerisinde tasarımcı veya halefi veya bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından veya tasarımcı veya halefleri ile olan ilişkinin suistimali sonucu kamuya sunulur ise bu açıklama tasarımın yeniliğini ve ayırt edici niteliğini etkilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Korumanın Kapsamı, KorumaDışı Haller

Korumanın kapsamı

MADDE 9 – (1) Tasarım hakkı ile sağlanan korumanın kapsamına, bilgilendirilmiş kullanıcı üzerinde farklı bir genel izlenim yaratmayan bütün tasarımlar girer.

(2) Koruma kapsamının değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar

MADDE 10 – (1) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar koruma kapsamı dışındadır.

Teknik işlevin zorunlu kıldığı veya ara bağlantı elemanlarına ilişkin tasarımlar

MADDE 11 – (1) Bir ürünün, sadece teknik fonksiyonunun zorunlu kıldığı görünüm özellikleri koruma kapsamı dışındadır.

(2) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün, bir başka ürüne mekanik olarak monte edilmesi veya bağlanması için ancak belirli biçim ve boyutlarda üretilmesi gereken ürünlerin görünüm özellikleri koruma kapsamı dışındadır.

(3) Ancak, bu Kanunun 6 ncı ve 7 nci maddelerindeki hükümleri karşılamak şartıyla farklı veya eş birimlerden oluşan modüler bir sistemde bu birimlerin birbirleriyle sonlu veya sonsuz olarak çeşitli biçimlerde bağlantı kurmasını sağlayan tasarımlar koruma kapsamına dahildir.

İKİNCİ KISIM

Hak Sahibi, Hakkın Gerçek Hak Sahibine Devri , Hakkın Kapsamı, Tüketilmesi ve Sınırlandırma

BİRİNCİ BÖLÜM

Hak Sahibi ve Hakkın Gerçek Hak Sahibine Devri

Hak sahipliği

MADDE 12 – (1) Tasarım hakkı tasarımcıya veya onun hukuki haleflerine aittir.

(2) Tasarımın birden fazla kimsenin yaratıcı ortak çaba ve katkılarıyla meydana getirilmiş olması halinde, taraflar arasında aksine bir anlaşma yoksa, tasarımcıların tasarım üzerinde ortak hak sahibi oldukları kabul edilir. Bu durumda tasarımcıların tasarım üzerindeki hakları tasarımın tamamına yaygındır. Tasarım üzerinde bir paylaşma yapılamaz.

(3) Ortak hak sahipliğinde, ortaklardan her biri, diğer ortakların haklarını ihlal etmemek şartıyla, tasarımın kullanılması konusunda bağımsız olarak hareket edebilir.

(4) Tasarım hakkı üzerindeki tasarruflar için hak sahiplerinin oy birliği gereklidir. Ancak tasarımın kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi söz konusu olduğunda mahkeme mevcut şartları göz önünde tutarak, hakkaniyet düşüncesiyle bu yetkiyi hak sahiplerinden yalnız birine verir.

(5) Tasarım hakkının üçüncü kişiye devri halinde diğer ortakların ön alım hakkı vardır. Enstitü, ön alım hakkının diğer ortaklarca kullanılabilmesi için durumu iki ay içinde diğer hak sahiplerine bildirir. Bildirimin tebellüğünden itibaren bir ay içinde kullanılmaması halinde ön alım hakkı düşer.

(6) Hak sahiplerinden her biri tasarım tescilinden doğan hakların korunması için gerekli tedbirleri alabilir, hukuk veya ceza davası açabilir. Bu halde davaya katılabilmeleri için diğer hak sahiplerine, dava açan tarafından bir ay içinde bildirim yapılır.

(7) Ortak hak sahipliği durumunda, haciz ve iflas kararları ilgili ortağın veya ortakların tasarım üzerindeki haklarından elde edilecek ekonomik değere uygulanır ve bu kararlar diğer ortakların tasarım hakkını kısıtlamaz.

Hizmet İlişkisinde Hak Sahipliği

MADDE 13 – (1) Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça memur, hizmetli ve işçilerin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü oldukları faaliyetin gereği veya işverenin talimatı doğrultusunda veya işletmenin ya da kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan ve çalışanların iş ilişkisi sırasında yaptıkları tasarımların hak sahibi bunları çalıştıranlardır.

(2) Sözleşmesi gerektirmediği halde, bulunduğu işyerindeki genel faaliyet konusu bilgi ve araçlardan faydalanmak suretiyle bir tasarım yapan memur, hizmetli ve işçinin yaptığı tasarımların hak sahibi bu Kanun hükümlerine göre talep edilmesi halinde bunları çalıştıranlardır. Bu durumda memur, hizmetli ve işçinin yaptığı tasarım üzerinde, bir bedel isteme hakkı mevcuttur.

Çalışanın bildirim yükümlülüğü

MADDE 14- (1) Çalışan kişi 13 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında bir tasarım geliştirdiğinde, bu tasarımını yazılı olarak ve gecikmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Tasarım birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, kendisine ulaşan bildirim tebellüğ tarihini, bildirimde bulunan kişi veya kişilere gecikmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan kişi, tasarımın daha iyi açıklanması bakımından görsel anlatımlarını işverene verir.

(3) Çalışan, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini çalışana bildirir. İşverenin söz konusu bildirim düzeltilmesi konusunda iki ay içinde talep yapmaması halinde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bildirim, şartlara uygun olmasa dahi, geçerli sayılır.

(5) Çalışanın Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

İşverenin tasarıma ilişkin hakkı

MADDE 15- (1) İşveren, çalışanca geliştirilen tasarım ile ilgili hak talebini, çalışanın 14 üncü madde uyarınca yaptığı bildirim işverene ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak çalışana bildirmek zorundadır. İşçiye böyle bir bildirim süresinde yapılmaması veya hak talebinde bulunulmadığına dair bir bildirim yapılması durumunda, işverenin tasarıma ilişkin hakkı ortadan kalkar.

(2) İşverenin çalışanca geliştirilen tasarıma ilişkin hak talebinde bulunması halinde ise bununla ilgili bildirim çalışana ulaşması ile tasarım üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin tasarıma ilişkin hak talebinde bulunmasından önce çalışanın tasarım üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

Çalışanca geliştirilen tasarımlara ilişkin hak talebinde bedel

MADDE 16- (1) İşveren, çalışanca geliştirilen tasarım üzerinde hak talep ederse; çalışanın makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(2) Bedelin hesaplanmasında tasarımın ekonomik değerlendirilebilirliği, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin tasarımın gerçekleştirilmesindeki payı özellikle göz önünde tutulur.

(3) İşveren, çalışanca geliştirilen tasarıma ilişkin talepte bulunduktan sonra tasarımın korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınamaz. Ancak, tasarımın korunabilir olmadığı konusunda Enstitü tarafından veya açılan bir dava sonucunda mahkemece karar verilmesi halinde çalışan bedel talebinde bulunamaz.

(4) İşverenin, çalışanca geliştirilen tasarıma ilişkin hak talebinde bulunmasını takiben bedel, işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(5) Tasarım birden çok çalışan tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dördüncü fıkraya uygun olarak, ayrı ayrı belirlenir.

Hizmet ilişkisi dışında kalan sözleşmelerde hak sahipliği

MADDE 17 – (1) Hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahibi, aksine bir anlaşma yoksa işi veren kişidir.

Öğretim elemanlarının tasarımları

MADDE 18 – (1) Yüksek Öğretim Kanunu uyarınca öğretim elemanı sayılan kimselerce geliştirilen tasarımların hak sahipleri, 13 üncü madde hükmünden farklı olarak, bu tasarımları geliştiren öğretim elemanlarıdır.

(2) Öğretim kurumu, tasarımla sonuçlanan araştırmalar için özel olarak belli araç ve gereçleri sağlamak suretiyle harcamalarda bulunmuşsa, öğretim elemanları öğretim kurumuna tasarımın değerlendirildiğini yazı ile bildirmek ve talep halinde tasarımın ne şekilde değerlendirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında bilgi vermekle yükümlüdür. Öğretim kurumu, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde, elde edilen kazançtan uygun bir miktarın verilmesini talep edebilir. Ancak, talep edilecek miktar kurum tarafından yapılan harcamaları aşamaz.

Tasarımcı olarak belirtilme hakkı

MADDE 19 – (1) Tasarımcının adı Sicilde,, rüçhan belgelerinde, yayımda ve tescil belgesinde belirtilir.

(2) Ekip çalışması sonunda ortaya çıkan tasarımlarda ekipte yer alan tasarımcıların isimleri açıkça belirtilir.

(3) Bu hakkın devri ve bu haktan feragat hükümsüzdür.

Gerçek hak sahipliğine ilişkin talep ve davalar

MADDE 20 – (1) Tescilli tasarımlar için; koruma talep edilen tasarım, gerçek hak sahibi dışında biri tarafından tescil başvurusu yapılmış veya tescil ettirilmiş ise gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişinin, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla, tasarım hakkı sahipliğinin kendisine devir edilmesini mahkemeden talep ve dava etme hakkı vardır.

(2) Tescilsiz tasarımlar için; koruma talep edilen tasarım, gerçek hak sahibi dışında biri tarafından kamuya sunulmuş ise gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişinin, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla, tasarım hakkı sahibi olarak tanınmayı mahkemeden talep ve dava etme hakkı vardır.

(3) Tasarım hakkı sahipliğinin birden çok kişiye ait olması halinde, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi veya kişilerin bu maddenin birinci ve ikinci fıkraya hükümlerine göre hak sahibi olarak tanınmayı talep ve dava etme hakları vardır.

(4) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen talep ve dava hakları, tescilli tasarımın yayımlandığı tarihten veya tescilsiz tasarımın kamuya sunulduğu tarihten itibaren üç yıl içinde ileri sürülmediği halde düşer. Ancak gerçek hak sahibi olmayan kişinin kamuya sunma veya, başvuru anında kötü niyetli olduğunun kanıtlanması halinde hak düşürücü süre uygulanmaz.

(5) Bu maddenin birinci ve üçüncü fıkraya hükümlerine göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya açılan davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer haller ilgilinin talebi üzerine üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurmak üzere Sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

Devir davasının hüküm ve sonuçları

MADDE 21- (1) Tasarım hakkı sahipliğinin 20 nci madde hükmüne göre değişmesi halinde, üçüncü kişilerin o tasarımla ilgili tüm hakları bu değişikliğin sicile kaydedilmesi ile birlikte sona erer.

(2) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya onunla lisans anlaşması yapan, eğer tasarımı, 20 nci maddenin beşinci fıkrası hükmü çerçevesinde gerçek hak sahibinin sicile kayıt edildiği tarihten önce kullanmaya başlamışsa veya kullanma için ciddi hazırlıklara girişmişse, gerçek hak sahibinden veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebin yapılması için öngörülen süre iki aydır. Bu süre gerçek tasarım hakkı sahibinin sicile kayıt edildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(4) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya lisans alan kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötü niyetli ise, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Hakkın kapsamı, Tüketilmesi ve Sınırlandırıldığı Durumlar

Tasarım hakkının kapsamı

MADDE 22- (1) Tasarımın kullanılması hak ve yetkileri münhasıran tasarım hakkı sahibindedir. Üçüncü kişiler, tasarım hakkı sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki tasarımın

kullanıldığı veya uygulandığı bir ürünü üretemez, piyasaya sunamaz, satamaz, sözleşme yapmak için icapta bulunamaz, ithal veya ihraç edemez, ticari amaçlı kullanamaz veya bu amaçlarla elde bulunduramaz.

(2) Tescilsiz bir tasarım, sahibine birinci fıkrada belirtilen fiilleri engelleme hakkını ancak, korunan tasarımın kopyalanması halinde verir. Ancak, korunan tasarımın kendi tasarımından önce kamuya sunulduğunu makul yollarla bilmesi mümkün olmayan bir tasarımcı tarafından bağımsız olarak geliştirilen tasarımın, korunan tasarımdan kopyalanmış olduğu kabul edilmez.

(3) Yayım erteleme talebi bulunan tescilli tasarımlar için, tasarımlara ait görsel anlatımların ilgili Bültende yayımlanmasına kadar bu maddenin ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Hakkın tüketilmesi

MADDE 23 – (1) Bir tasarımın koruma kapsamına giren tasarımların kullanıldığı veya uygulandığı ürünün, tasarım hakkı sahibi tarafından veya onun izniyle Türkiyede piyasaya sürülmesinden sonra bu ürünle ilgili fiiller tasarım hakkının dışında kalır.

Tasarım hakkının sınırlandırıldığı durumlar

MADDE 24 – (1) Tasarım hakkı, aşağıda sayılan durumlarda kullanılamaz;

a) Özel amaçla sınırlı, ticari olmayan fiiller,

b) Deneme amaçlı fiiller,

c) Ticari uygulamadaki dürüstlük kuralları ile bağdaşır olmak, tasarımın normal kullanımını gereksiz şekilde tehlikeye sokmamak ve kaynak göstermek kaydı ile eğitim veya referans amaçlı çoğaltmalar,

ç) Yabancı ülkelere kayıtlı olan ve geçici olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan deniz veya hava taşıt araçlarında bulunan ekipman ile bu araçların onarımı için kullanılmak üzere yedek parça ve aksesuarların ithal edilmesi ve bu araçların onarım fiili.

Onarım amaçlı kullanım

MADDE 25 – (1) Bileşik ürünün görünümüne bağımlı olan bileşen parçaların, bileşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarım amacıyla ve bu parçaların kaynağı konusunda yanıltıcı olmamak şartıyla kullanılması tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 26- (1) Tescil başvurusunun yapıldığı tarihten veya rüçhan hakkı tarihinden önce, tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve tescilli tasarımdan bağımsız olarak geliştirilmiş bir tasarımı iyi niyetli olarak ticari amaçla Türkiyede kullanmaya başlamış veya bu amaç için ciddi ve etkin hazırlıklar yapmış üçüncü kişiler için önceki kullanımından dolayı, yapmış oldukları ciddi ve etkin hazırlıklarla sınırlı olmak üzere tasarımı kullanma hakkı verilir. Önceki kullanımdan doğan hak Sicile kaydedilerek yayımlanır.

(2) Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez.

(3) Önceki kullanımdan doğan hak devredilemez, ancak bu hak sahibinin bir işletme olması durumunda, hakkın devri işletmenin devri ile mümkündür

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescil, İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Şartları

Tescil mercii

MADDE 27 –(1) Tasarımların tescili için yetkili merci Enstitüdür. Tasarım tescil başvuruları Enstitüye veya onun yetkili kıldığı makama yapılır.

Başvuru şartları

MADDE 28- (1) Bir tasarım tescil başvurusu, başvuru tarihinin kesinleşmesi bakımından;

a) Tescil talebini,

b) Başvuru sahibinin kimlik bilgilerini,

a) Tasarımın görünümünü yansıtan ve yayım yoluyla çoğaltılmaya elverişli görsel anlatımını, zorunlu olarak kapsayacaktır.

(2) Ancak, başvurunun konusu iki boyutlu bir tasarım ise ve 38 inci maddeye göre yayım erteleme talebinde bulunulmuşsa, birinci fıkranın (c) bendinde istenen görsel anlatımı yerine tasarımın örneği verilebilir.

(3) Başvuruda, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün adı da belirtilir.

(4) Ayrıca, başvuruda;

a) Tasarımcının veya tasarımcı grubunun adları belirtilir,

b) Başvuruda bulunan tasarımcı değilse, tescil isteme hakkının tasarımcı veya tasarımcılardan ne şekilde elde ettiği açıklanır.

c) Varsa, yayım erteleme talebi ve süresi belirtilir,

ç) Vekil tayin edilmişse, vekaletname verilir,

d) Tasarımın görsel anlatımını veya örneğini açıklayan tarifname verilebilir,

e) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıfı belirtilebilir,

(5) Tasarım tescil başvurusuna ilişkin işlemlerin tamamlanması için Tebliğde belirlenen ilgili ücretlerin ödenmesi gerekir.

(6) Bir tasarım tescil başvurusu ile birlikte veya daha sonra Enstitüye verilecek her türlü belge, Yönetmelikte öngörülen hususları kapsar.

(7) Bu madde kapsamında yer alan ürün adı, sınıfı ve tarifnamede verilen bilgiler koruma kapsamını etkilemez.

(8) Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen, tasarımın görsel anlatımı üzerinde yer alan yazılı ibareler ifade ettikleri kavramlar üzerinde inhisari hak sağlamaz.

Çoklu başvuru

MADDE 29- (1) Birden çok tasarımın tescil talebi, bir çoklu başvuru altında verilebilir. Çoklu başvurularda tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı her bir ürünün aynı sınıfa dahil olması gerekir. Ancak, süslemeler için yapılan çoklu başvurularda aynı sınıfa dahil olma şartı aranmaz.

(2) Çoklu başvuru, 28 inci maddede belirtilen ücretlere ek olarak, Tebliğde belirlenen ek başvuru ücretine tabidir.

(3) Çoklu başvuru veya çoklu tescili oluşturan tasarımlardan her biri, bu Kanunun uygulanmasında ayrı ayrı değerlendirilir.

(4) Bir çoklu başvuruda, birinci fıkrada belirtilen şartta uymayan tasarımlar için tescil talebinde bulunulmuşsa veya bir çoklu başvuruya konu olabilecek tasarım sayısının Yönetmelikte belirtilen sayıyı aşması halinde, Enstitü bu tasarımlar için bölünmüş başvuru yapılmasını ister. Bölünmüş başvurularda ilk başvuru tarihi ve varsa rüçhan hakkı korunur.

Başvuru tarihinin kesinleşmesi

MADDE 30 – (1) Bir tasarım tescil başvurusu 28 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgi ve belgelerin Enstitüce alındığı gün, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir.

Sınıflandırma

MADDE 31 - (1) Bu Kanunun amacına uygun olarak, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıflandırılmasında 22/08/1997 tarih ve 9731 sayılı kararla katılmış olan Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırmasına İlişkin Locarno Anlaşmasında yer alan esaslar uygulanır.

Başvuru rüçhanı

MADDE 32 – (1) Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşmaya taraf devletlerden birinin uyuğunda bulunan veya bu devletlerden birinin uyuğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde ikametgahı veya işler durumunda bir ticari veya sınai işletmesi bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya bunların kanuni halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere bir tasarım veya faydalı model tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı ay süreyle aynı tasarım için Türkiyede başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer.

(2) Birinci fıkrada belirtilen altı aylık süre içinde, rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren, üçüncü kişiler tarafından yapılacak rüçhan hakkına konu olan tasarım tescil başvurusunun kapsamına giren başvurular ile bunlar adına yapılacak tasarım tescilleri hüküm ifade etmez.

(3) Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen karşılıklılık uygulamasından yararlanan devletler uyuğundaki gerçek veya tüzel kişiler de bu madde hükmüne göre rüçhan hakkından yararlanma hakkına sahiptir.

(4) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ile bunların kanuni halefleri, Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütünü kuran Anlaşmaya taraf olmayan bir ülkede tasarım tescili için geçerli bir başvuru yapmışsa, bu madde hükmüne göre, söz konusu başvurunun rüçhan hakkından yararlanır.

(5) Aynı ülkede, daha önce başvurusu yapılmış bir tasarımı konu alan sonraki başvurunun rüçhan hakkının belirlenmesinde esas alınabilmesi için, sonraki başvurunun yapıldığı tarihte önceki başvurunun geri çekilmiş, terkedilmiş veya kamu incelemesine açılmaksızın ve herhangi bir hakkı saklı kalmamış olarak reddedilmiş olması gerekir. Bundan böyle önceki başvuru rüçhan hakkı talebine temel teşkil etmez.

Sergi rüçhanı

MADDE 33 – (1) Tescil başvurusu yapılan tasarımı veya tasarımın uygulandığı ürünü Türkiyede veya Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde teşhir eden 32 nci maddenin birinci ve üçüncü fıkrasında yazılı gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içerisinde, Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Tescil başvurusu yapılan tasarım veya tasarımın uygulandığı ürün sergide görünür şekilde resmi açılış tarihinden önce sergilenmişse rüçhan süresi ürünün sergi yerine konulduğu tarihten itibaren başlar.

(3) Sergi rüçhanından faydalanabilmek için, tescil başvurusu yapılan tasarımı veya tasarımın uygulandığı ürünleri sergide teşhir edenlerin, yetkili mercilerce düzenlenmiş, teşhir ettikleri ürünü sarıh ve eksiksiz bir şekilde gösteren fotoğraf veya fotoğraflarını içeren ve ürünün çeşidi ile bu ürünün sergide görünür şekilde konulduğu tarihi ve resmi açılış tarihini gösterir bir belgeyi sunmaları gerekir.

Rüçhan hakkının talep edilmesi, belgelendirilmesi ve hükmü

MADDE 34 – (1) Rüçhan hakkı talebi başvuru esnasında yapılmalıdır. Bu talebe ilişkin belgelerin başvuru tarihinden itibaren üç ay içerisinde Enstitüye verilmesi gerekir.

(2) 32 nci ve 33 üncü madde hükümlerine göre doğan rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibarıyla doğar.

(3) Bir tasarım için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Sergide teşhirden doğan bir rüçhan hakkı, 32 nci maddeye göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescil Usulü ve İtiraz

İnceleme

MADDE 35- (1) Enstitü, konusu ve kapsamı tasarım tanımına uygun olmayan veya kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarım tescil taleplerini reddeder.

(2) Ancak başvuru reddedilmeden önce başvuru sahibine, başvuruyu geri çekme veya düzeltme veya görüşlerini belirtme fırsatı verilir.

(3) Enstitü, başvuru tarihinin kesinleşmesi için tasarım tescil başvurusunun 28 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uygunluğunu inceler

(4) Enstitü başvurunun, 3 üncü madde, 28 inci maddenin üç, dört, beş ve altıncı fıkraları ile çoklu başvuru olması halinde 29 uncu madde, rüçhan hakkı talep edilmişse 32, 33 ve 34 üncü madde hükümlerinde belirtilen ve Yönetmelikte açıklanan şartlara uygunluğunu ayrıca inceler.

Eksikliklerin giderilmesi

MADDE 36 – (1) Bir başvuruda, 28 inci maddenin birinci fıkrasında yer alan şartların yerine getirilmediği tespit edilirse, Enstitü başvuru sahibine bildirimde bulunarak söz konusu eksikliklerin giderilmesi için iki aylık süre verir. Belirlenen eksikliklerin verilen süre içinde giderilmiş olması şartıyla, tasarım tescil başvurusu bu eksikliklerin giderildiği tarih itibariyle kesinlik kazanır.

(2) 35 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan incelemede eksikliklerin bulunması halinde ise bu eksikliklerin birinci fıkrada belirtilen iki aylık sürede giderilmesi istenir. Bu eksikliklerin verilen süre içinde giderilmiş olması şartıyla, tasarım tescil başvurusu başvurunun ilk yapıldığı tarih itibariyle kesinlik kazanır.

(3) Belirlenen eksikliklerin bu Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre süresi içinde giderilmemesi durumunda, tasarım tescil başvurusu yapılmamış sayılır.

(4) Bu Kanunun uygulanmasında, herhangi bir işlemle ilgili olarak belirlenen eksikliklerin giderilme süresi, aksine bir hüküm yoksa, iki aydır.

(5) Rüçhan hakkı talep edilmekle beraber buna ilişkin eksikliklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının kaybı bakımından hüküm ifade eder.

Tescil, yayımlama ve belgelendirme

MADDE 37 - (1) Başvuru tarihi, 35 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre kesinlik kazanan bir tasarım tescil başvurusu, tescilli tasarım olarak Sicile kayıt edilerek ilgili Bültende yayımlanır ve tasarım tescil belgesi düzenlenir.

(2) Bu madde kapsamındaki tescil, yayımlama ve belgelendirme işlemi Yönetmelikte şekil ve şartları öngörüldüğü biçimde yerine getirilir.

Yayımlaştırmanın ertelenmesi

MADDE 38 – (1) Tasarım tescil başvurusu sahibi, başvurunun kesinleşme tarihinden veya rüçhan talebi varsa rüçhan tarihinden başlamak ve otuz aydan uzun olmamak üzere, başvuru esnasında yayımlaştırmanın ertelenmesi talebinde bulunabilir.

(2) Yayımlaştırma talebi bulunan ve başvuru tarihi kesinleşmiş olan başvuru tescil edilerek Sicile kaydedilir. Ancak, tasarımın görsel anlatımı ve başvuru dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler kamu incelemesine kapalı tutulur.

(3) Enstitü, Sicile kaydedilmiş tasarıma ilişkin yayımlaştırma erteleme bildirimini ilgili bültende yayımlar. Bu bildirimde, söz konusu tasarımın hak sahibinin kimliği, başvuru tarihi, talep olunan yayımlaştırma erteleme süresi ve Yönetmelikte öngörülen diğer hususlarla ilgili bilgiler yer alır.

(4) Enstitü, yayımlaştırma süresinin sona erdiği tarihte veya hak sahibinin isteği üzerine daha önceki bir tarihte, başvuru ile ilgili bütün kayıt ve belgeleri kamunun incelemesine açar ve

Yönetmelikte öngörülen şekilde yayımlar. Ancak, bu işlemde önce tasarım hakkı sahibinin, ilgili yayım ücretini ödemesi ve başvuru sırasında sadece tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün bir örneği verilmişse tasarımın yayıma uygun görsel anlatımını vermesi şarttır. Bu şartların Yönetmelikte öngörülen süre içerisinde yerine getirilmemesi durumunda Sicile kaydedilmiş tasarımın başvuru tarihinden itibaren hükümsüz olduğu kabul edilir.

(5) Çoklu başvurularda, bu madde hükümleri başvuruda yer alan tasarımlardan yalnız bir kısmı için de uygulanabilir. Yayım ertelemesine konu olmayan diğer tasarımların yayımı, yayım ertelemesine konu tasarımlarla birlikte gerçekleştirilir.

(6) Tescilli bir tasarımı esas alan bir davanın yayım erteleme süresi içerisinde açılabilmesi için sicil kaydında ve başvuru dosyasında bulunan bilgilerin davalı tarafa duyurulmuş olması gerekir.

(7) Bu Kanunda tescilli tasarım yayım tarihine yapılan atıflar, yayım ertelemesi bulunan tasarımlarla ilgiliyse erteleme konusu tasarımların görsel anlatımlarının yayımlandığı tarih anlamını taşır.

Koruma süresi

MADDE 39 – (1) Tescilli tasarımların koruma süresi, başvurunun kesinleşme tarihinden itibaren beş yıldır. Anılan süre beşer yıllık dönemler halinde yenilenmek suretiyle toplam yirmibeş yıla kadar uzatılabilir.

(2) Tescilsiz tasarımların koruma süresi, koruma talep edilen tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten itibaren üç yıldır.

Yenileme

MADDE 40 - (1) Tasarım tescili, tasarım hakkı sahibinin veya vekilinin talep etmesi ve yenileme ücretinin ödenmesi şartıyla yenilenir.

(2) Yenileme talebinin yapılması ve yenileme ücretinin ödenmesi, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününde sona eren altı aylık bir süre içinde gerçekleştirilir. Bu süre içinde yenileme talebinin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödenmemesi durumunda yenileme talebi ek bir ücretin ödenmesi şartıyla, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününden itibaren altı aylık ek bir süre içinde de yapılabilir.

(3) Yenileme, mevcut tescilin sona erdiği günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, Sicile kaydedilir ve yayımlanır.

(4) İkinci fıkrada belirtilen süreler içinde tescili yenilenmeyen tasarımlar için korumanın bittiği tarihten itibaren bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Karara itiraz

MADDE 41 – (1) Bu Kanunun 35 inci maddesi çerçevesinde Enstitü tarafından verilen kararlara karşı itirazda bulunulabilir. İtiraz, kararın bildiriminden itibaren 2 ay içerisinde, yazılı olarak Enstitüye yapılır. İtirazın değerlendirilebilmesi için, Tebliğde belirtilen itiraz ücretinin ödenmesi gerekir.

Tescilin iptali için itiraz

MADDE 42 – (1) Bu Kanunun 37 nci maddesi uyarınca yayımlanmış bir tasarım tescilinin iptali için, üçüncü kişiler 2(a), 5, 6, 7, 10 ve 11 inci maddeler kapsamında gerekçelerini açıkça belirtmek şartıyla yazılı olarak Enstitü nezdinde itirazda bulunabilir.

(2) İtiraz sahibi, itiraz gerekçelerini ve itirazını destekleyen delilleri itiraz esnasında verir. Yapılan itiraz ve gerekçeleri, kendi görüşlerini açıklayabilmesi için tasarım tescil sahibine iletir.

(3) İtirazın değerlendirilebilmesi için, Tebliğde belirtilen itiraz ücretinin ödenmesi gerekir.

(4) Enstitü tarafından iptal kararı alınmış bir tasarım için sonradan yapılan itirazlar değerlendirilmez.

(5) Bir tasarım tesciline ilişkin 55 inci madde veya 61 inci madde kapsamında açılan bir dava veya kesinleşmiş mahkeme kararı varsa, bu tasarımla ilgili aynı kişiler tarafından tescilin iptali için Enstitüye yapılan itirazlar değerlendirilmez. Üçüncü kişiler tarafından yapılan itirazların değerlendirilmesi için dava sürecinin sonuçlanması beklenir.

(6) Mahkemeler tescilli tasarımlarla ilgili açılan davaları iki ay içinde Enstitüye bildirir .

İtirazın incelenmesi

MADDE 43 – (1) İtirazlar, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunda değerlendirilir. Enstitü, yapılan itirazları incelerken gerekli gördüğü hallerde tarafların yazılı görüşlerini alır. Enstitü, tarafların ibraz ettiği belge ve bilgiler çerçevesinde inceleme yapar.

(2) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunun kararı Enstitünün nihai kararı olup bu karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki ay içerisinde ilgili mahkemede dava açılabilir.

(3) Enstitü tarafından alınan iptal kararlarının kesinleşmesi 56 ncı madde hükümlerinin işlerlik kazanması sonucunu doğurur.

(4) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu kararları Sicile kaydedilir ve iptal kararları ilgili Bültende ilan edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM **Değişiklikler ve Düzeltmeler, Hukuki İşlemler**

BİRİNCİ BÖLÜM **Değişiklikler ve Düzeltmeler**

Adres, isim, unvan veya nevi değişiklikleri

MADDE 44 – (1) Sicilde kayıtlı tasarım hakkı sahibinin adres, isim, unvan veya nev'inde meydana gelen değişikliklerin Enstitüye bildirilmesi zorunludur. Söz konusu değişiklikler, yapılacak değişikliği belirtir talep, ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla Sicile kayıt edilir ve ilgili Bültende yayımlanır.

(2) Birinci fıkra hükmü tasarım başvurularına da uygulanır ve başvurunun yayımlanmasından sonra gerçekleşen değişiklikler Bültende yayımlanır.

(3) Değişikliğin aynı kişiye ait birden fazla başvuru veya tescil ile ilgili olduğu durumlarda, talep edilen değişikliğin her bir başvuru ya da tescil için aynı olması şartıyla tek bir talep yapılması yeterlidir.

(4) Birinci fıkrada bahsedilen değişikliklerin, tasarım hakkı sahibinin veya başvuru sahibinin yeni bir başvurusu sırasında tespit edilmesi halinde Sicilde adına kayıtlı bulunan tescil ve başvuruların tamamı üzerinde bu değişikliklerin yapılması gerekir.

(5) İsim, unvan, adres veya nev'i değişiklikleri Sicile kayıt edilmediği sürece Enstitü tarafından hak sahibine yapılacak bildirimlerde mevcut Sicil kaydı dikkate alınır.

(6) Değişiklik talebinde yer alan herhangi bir beyanın doğruluğundan haklı nedenlerle şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

Hataların düzeltilmesi

MADDE 45- (1) Başvuru sahibi veya vekili tarafından yapılan, Sicile, belgelere ve Bültene yansımış olan, başvuru sahibinin ismine, unvanına ve adresine ilişkin hatalar ile ifade veya kopyalama hatalarının ve aşık hataların düzeltilmesine ilişkin talep, hak sahipliğini ve tasarımın örneğini değişikliğe uğratmaması şartıyla, ilgili tasarımın başvuru veya tescil numarası ile düzeltilecek hata ve yapılacak düzeltmeyi içermesi ve ilgili ücretin ödenmesi halinde yerine getirilir.

(2) Düzeltmenin aynı kişiye ait birden fazla tescil veya başvuru ile ilgili olduğu durumlarda, hatanın ve talep edilen düzeltmenin her bir başvuru ve tescil için aynı olması ve ilgili tüm başvuru ve tescil numaralarının talepte beyan edilmesi şartıyla tek bir talep yapılması yeterlidir.

(3) İddia edilen hatanın gerçekten var olup olmadığı konusunda şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

(4) Enstitü, birinci fıkrada belirtilen hususlar ile ilgili olarak kendi yaptığı hataları resen veya talep üzerine ücret almadan düzeltir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tasarım Hakkı İle İlgili Hukuki İşlemler

Tasarım hakkının hukuki işlemlere konu olması

MADDE 46- (1) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar devir, birleşme, lisans, icra, iflas, rehin ve haciz konusu olabilir, miras yolu ile intikal edebilir.

(2) Tasarım ile ilgili olarak yapılacak sağlar arası işlemler yazılı şekle tabidir.

(3) Tasarım hakkı ile ilgili hukuki işlemler Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla Sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Tasarıma ilişkin mülkiyet değışikliği sonucunu doğuran hukuki işlemler, Sicile kaydedilmediğı sürece, Enstitü tarafından hak sahibine yapılacak bildirimlerde mevcut Sicil kaydı dikkate alınır.

Devir

MADDE 47 – (1) Bir işletmenin aktif ve pasifleri ile birlikte devri, aksi kararlaştırılmamışsa, tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan hakkın devrini de kapsar. Bu hüküm işletmenin devrine ilişkin taahhüt hakkında da uygulanır.

(2) Birinci fıkraya hükmü ile tasarımın bir ticaret şirketine sermaye olarak konması veya tasarım hakkının bir mahkeme kararı veya cebri icra marifetiyle yapılan satış sonucu intikal etmesi halleri hariç, devir sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve taraflarca imzalanması zorunludur.

(3) Taraflardan birinin ilgili tasarımın tescil veya başvuru numarası ile yapılacak değışikliği belirtir imzalı talebi, devir sözleşmesinin ya da bu sözleşmenin mülkiyet değışikliğini gösteren kısmının Noter tasdikli örneğinin ibrazı, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen diğer hususların yerine getirilmesi şartıyla, devir Sicile kaydedilir ve yayımlanır.

(4) Devir, Sicile kaydedilmediğı sürece başvurudan veya tescilden doğan haklar devralan tarafından üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Ancak, devir sözleşmesinin yapıldığı tarihten sonra tasarım üzerinde hak iktisap eden üçüncü kişi, hakkı iktisap ettiği tarihte devir sözleşmesinin yapılmış olduğunu biliyorsa, devir Sicile kaydedilmeden önce de bu kimselere karşı ileri sürülebilir.

(5) Devrin Sicile kaydı talebi ile ilgili olarak her hangi bir belgenin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde Enstitü delil sunulmasını isteyebilir.

Rehin

MADDE 48 – (1) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar, işletmeden bağımsız olarak veya işletme ile birlikte rehin edilebilir. Rehın sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve taraflarca imzalanması zorunludur.

(2) Rehın veren tasarım hakkı sahibi rehın alanın izni olmadıkça başvuru ve tescilden doğan haklardan vazgeçemez.

(3) Rehın, taraflardan birinin ilgili tasarımın tescil numarasını belirtir imzalı talebi, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla Sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Rehın, Sicile kaydedilmediğı sürece, rehın alan tarafından rehın hakkı üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Ancak, rehın sözleşmesinin yapıldığı tarihten sonra tasarım hakkı üzerinde hak iktisap eden üçüncü kişi, hakkı iktisap ettiği tarihte rehın sözleşmesinin yapılmış olduğunu biliyorsa, rehın Sicile kaydedilmeden önce de bu kimselere karşı ileri sürülebilir.

(5) Rehin hakkı bakımından bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 08/12/2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 28/07/1971 tarih ve 21/07/1971 tarih ve 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Haciz

MADDE 49 - (1) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar, haciz işlemlerine konu olabilir. Bu durumda haciz kararı, Sicile kaydedilir ve yayımlanır.

(2) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar, işletmeden bağımsız olarak haczedilebilir.

(3) Haciz konusunda, 9/6/1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ve 21/6/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

İntikal

MADDE 50– (1) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar miras yolu ile intikal edebilir. Tasarım hakkı üzerinde ölüme bağlı tasarrufların yapılması mümkündür.

(2) İntikal, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla Sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(3) İntikal bakımından bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 08/12/2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

İflas

MADDE 51- (1) Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden doğan haklar iflas işlemlerine konu olabilir. İflas kararı Sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) İflas bakımından 19/06/1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Lisans

MADDE 52 – (1) Tasarım başvurusu veya tescilinden doğan haklar ulusal sınırların bütünü içinde veya bir kısmında geçerli olacak şekilde lisans sözleşmesine konu olabilir. Lisans sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve taraflarca imzalanması zorunludur.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde, lisans veren tasarımı kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere de aynı tasarıma ilişkin başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde ise, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de tasarımı kullanamaz.

(3) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devir edemez veya alt lisans veremez.

(4) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans hakkını alan kişi, lisans süresince tasarımın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Bununla birlikte lisans sözleşmesinden kaynaklanan haklar saklı olmak üzere, lisans veren, sözleşmenin süresine, tasarımın kullanım biçimine, lisansın verildiği ürün silsilesine ve lisans alanın ürettiği ürünlerin kalitesine ilişkin her hangi bir hükmün lisans alan tarafından ihlal edildiğini tespit ederse, bu kanundan doğan haklarını kullanabilir.

(5) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisans sahibi, üçüncü bir kişi tarafından tasarım hakkı sahibinin tasarım hakkına tecavüz edilmesi halinde, tasarım hakkı sahibinin bu Kanun uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari olmayan lisans sahibinin dava açma hakları yoktur.

(6) Birinci fıkra hükümlerine göre tasarım hakkına tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını tasarım hakkı sahibinden isteyebilir. Tasarım hakkı sahibinin, bu talebi kabul etmemesi veya bildirim

alındığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması halinde, lisans sahibi yaptığı bildirimini de ekleyerek kendi adına dava açabilir ve açılan dava tasarıma sahibine ihbar olunur.

(7) Lisans sahibi ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ise, altıncı fıkrada belirtilen sürenin bitiminden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbir kararı alınmasından sonra dava açılması hakkında 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 109 uncu maddesi hükmü uygulanır.

(8) Üçüncü bir kişi tarafından tasarıma hakkına tecavüz edilmesi durumunda, lisans sahipleri, tecavüz nedeniyle uğradıkları zararın giderilmesi amacıyla, tasarıma hakkı sahibinin açacağı davaya katılmaya yetkilidir.

(9) Ayrıca lisans alan, tecavüz nedeniyle uğradığı zararın giderilmesi amacıyla, lisans veren tarafından açılan davaya katılmaya yetkilidir.

(10) Lisans, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla Sicile kayıt edilir ve Bültende yayımlanır.

(11) Lisans, sicile kayıt edilmediği sürece, lisans alan tarafından lisans hakkı üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Ancak, lisans sözleşmesinin yapıldığı tarihten sonra tasarıma üzerinde hak iktisap eden üçüncü kişi, hakkı iktisap ettiği tarihte lisans sözleşmesinin yapılmış olduğunu biliyorsa, lisans sicile kayıt edilmeden önce de bu kimselere karşı ileri sürülebilir.

(12) Lisans sözleşmelerinde, bu Kanuna ve konuya ilişkin diğer kanunlara aykırı hükümler bulunamaz. Lisans sözleşmelerine ilişkin ileride kabul edilecek yasal düzenlemeler, önceden yapılmış lisans sözleşmeleri üzerinde de etkili olur ve sözleşmenin, bunlara aykırı hükümleri geçersiz sayılır.

Hakkın devrinden veya lisans vermektan doğan sorumluluk

MADDE 53- (1) Tasarıma başvurusu veya tescilinden doğan hakkını devreden veya lisans veren kişinin, bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa, söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Tasarıma başvurusunun geri çekilmesi, reddedilmesi, tasarıma tescilinin iptaline veya hükümsüzlüğüne karar verilmiş olması hallerinde, hakkı devreden veya lisans veren bakımından bu Kanunun 56 ncı maddesi hükmü uygulanır. Bu madde hükmünden doğan tazminatı talep etme süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar. Zamanaşımı için 29/04/1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanununun hükümleri uygulanır.

(3) Devreden veya lisans verenin kötü niyetli olmaları halinde, bunlar, fiillerinden her zaman sorumludur.

BEŞİNCİ KISIM

Hükümsüzlük ve Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük

Hükümsüzlük nedenleri

MADDE 54- (1) Aşağıdaki hallerde tasarıma hakkının hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir;

a) Tasarıma, bu Kanunun 2(a), 5, 6, 7, 8, 10 ve 11 uncu maddelerinde belirtilen tanım veya koruma şartlarından birine sahip olmadığı kanıtlanmış ise,

b) Tasarıma hakkı bu Kanunun 12, 13, 17 ve 18 inci maddelerine göre gerçek hak sahibi olmayan kişi veya kişilerce elde edilmiş ise,

c) Sonradan kamuya açıklanan aynı veya benzer nitelikteki bir tasarıma ait başvuru veya rüçhan tarihi tescilli tasarıma başvuru veya rüçhan tarihinden önce ise,

ç) Tescil edilmiş ve kullanımı ilgili mevzuat uyarınca hakka tecavüz teşkil eden veya yasaklanmış olan ayırt edici bir işaretin tasarımda kullanılmış olması halinde,

d) Tasarımın, 13/12/1951 tarih ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununca korunan bir fikir ve sanat eserinin yetkisiz kullanımını oluşturması halinde,

e) Tasarım, Paris Sözleşmesinin 6 ncı maddesi kapsamında belirtilen işaretlerin usulsüz bir kullanımını içeriyorsa.

(2) Hükümsüzlük nedenleri tasarımın sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümün hükümsüzlüğüne karar verilir. Koruma şartlarını karşılaması kaydıyla, kısmi hükümsüzlük dışında kalan bölümle ilgili koruma geçerliliğini sürdürür.

Hükümsüzlük talebi

MADDE 55 – (1) Tasarım hakkının hükümsüzlüğü koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde;

a) 54 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen nedenlerle herkes tarafından

b) 54 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen nedenlerle sadece tasarım hakkına sahip kişiler tarafından,

c) 54 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen nedenlerle sadece önceki hak sahibi tarafından,

ç) 54 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen nedenle sadece söz konusu işaretlerin kullanımı ile ilgili gerçek veya tüzel kişiler tarafından, mahkemeden istenilebilir.

(2) Hükümsüzlük davası, davanın açıldığı anda Sicilde tasarım tescil belgesi sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Açılan dava, tasarım üzerinde sicilde hak sahibi görünen üçüncü kişilere duyurulur.

(3) Tescilsiz tasarımlarda hükümsüzlük davası, hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı açılır

(4) Bu davalar, bu Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen nedenlerin öğrenilmesinden itibaren beş yıllık ve herhalükarda tasarımın tescil edildiğinin Bültende yayımlandığı tarihten itibaren on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Bu davalar, bu Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen hallerde herhangi bir süreye tabi değildir.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 56 – (1) Tasarım hakkının hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe etkili doğar ve hukuki bakımdan bu Kanun ile sağlanan koruma doğmamış sayılır.

(2) Tasarım hakkı sahibinin ağır ihmalinden veya kasıtlı olarak hareket etmesinden kaynaklanan zararın giderilmesine ilişkin tazminat ve sebepsiz zenginleşme talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisi, aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce, tasarımdan doğan hakların ihlali sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararları;

b) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeleri.

(3) Ancak, hal ve şartlara göre, hakkaniyet ilkesi gereğince, sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Tasarım tescilinin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Enstitü kesinleşmiş mahkeme kararını Sicile kaydeder ve Bültende yayımlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Tasarım Hakkının Sona Ermesi

Sona ermenin sebep ve sonuçları

MADDE 57- (1) Tasarım hakkı;

- a) Koruma süresinin dolması veya tescilli tasarımlar için tescilin yenilenmemesi,
- b) Hak sahibinin hakkından vazgeçmesi,

sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer ve bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Tasarım tescilinden doğan haktan vazgeçme

MADDE 58- (1) Tasarım hakkı sahibi, Tebliğde belirtilen ücretin ödenmesi ve Yönetmelikte öngörülen hususların yerine getirilmesi şartıyla, tasarım tescilinden doğan haktan tamamen veya kısmen vazgeçebilir. Vazgeçme tescilin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, koruma şartlarını karşılaması kaydıyla, kısmi vazgeçme sonucu kalan bölümle ilgili koruma, geçerliliğini sürdürür.

(2) Vazgeçme, yazılı olarak Enstitüye bildirim tarihi itibarıyla hüküm doğurur ve Sicile kaydedilir.

(3) Sicile kayıtlı hak sahiplerinin izni olmadıkça, tasarım hakkı sahibi bu hakkından vazgeçemez. Ayrıca tasarım üzerinde üçüncü kişiler tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu husus ilgilinin talebi üzerine Sicile kaydedilmiş ise, bu kişilerin izni olmaksızın tasarım tescilinden doğan haklardan vazgeçilemez.

(4) Birinci fıkrada belirtilen taleplerin vekil aracılığıyla yapılabilmesi için, vekaletnamenin bu konudaki yetkileri açıkça belirtmesi ve vekaletnamedeki müvekkil imzasının, noter tarafından tasdik edilmesi zorunludur.

ALTINCI KISIM

Tasarım Hakkına Tecavüz, Cezalar ve Tecavüz Halinde Hukuk Davaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Tecavüz Sayılan Fiiller ve Cezalar

Tasarım hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 59 – (1) Aşağıda belirtilen fiiller tasarım hakkına tecavüz sayılır:

a) Tasarım hakkı sahibinin izni olmaksızın bu Kanun hükümlerine göre koruma kapsamındaki bir tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünü üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme yapmak için icapta bulunmak, ithal veya ihraç etmek, ticari amaçla kullanmak veya bu amaçlarla elde bulundurmak,

b) Tasarım hakkı sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek; lisans sözleşmesinden kaynaklanan haklar saklı olmak üzere, lisans sözleşmesinin süresine, tasarımın kullanım biçimine, lisansın verildiği ürün silsilesine ve lisans alanın ürettiği ürünlerin kalitesine ilişkin her hangi bir hükmü ihlal etmek,

c) Bu maddenin (a) ile (b) bentlerinde yazılı fiillere iştirak, yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak;

ç) Ticari olmayan bir amaçla olsa dahi, kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan ürünün nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak,

d) Gerçekte tasarım hakkı sahibi olmadığı halde başkasına ait bir tasarımı başvuru konusu yapmak veya tescil ettirmek.

(2) Tasarım tescil başvurusu bu Kanunun 37 nci maddesine göre tescil edilerek yayımlandığı takdirde, tasarım tescili sahibi, hakkına yönelik olarak bu maddede sayılan ihlallerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir.

(3) Tasarım hakkına tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmiş ise, başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(4) Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, bu maddede sayılan fiilleri tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak, tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

(5) Tescilsiz tasarımlar için, tasarım bu Kanunun 8 inci maddesine göre kamuya sunulduğu takdirde, hak sahibi, tasarım hakkına yönelik olarak bu maddede sayılan ihlallerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir.

Cezalar

MADDE 60 –(1) Başkasına ait tasarım hakkına tecavüz ederek mal veya hizmet üreten, satan, satışa sunan, depolayan, gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutan, bir yerden başka bir yere taşıyan veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin günden yirmibeşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Şu kadar ki, müteceviz tasarım kullanılarak üretilmiş malı veya hizmeti satan, satışa sunan, depolayan, gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutan, bir yerden başka bir yere taşıyan veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi, bu malı veya hizmeti nereden temin ettiğini bildirerek üretenlerin ortaya çıkarılmasını sağlarsa, hakkında cezanın yarısına hükmolunur.

(2) Bir eşya veya ambalaj üzerine konulmuş tasarım koruması olduğunu belirten işareti, yetkisi olmadan kaldıran kişi, iki aydan bir yıla kadar hapis veya ikibin günden dörtbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Hak sahibi olmadığını veya üzerinde tasarruf yetkisi bulunmadığını bildiği halde, devretmek, lisans vermek veya rehnetmek suretiyle tasarım üzerinde tasarrufta bulunan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve onbin günden onbeşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Tescilli bir tasarım sahibi olmadığı halde, tescilli bir tasarım sahibi olduğu anlamına gelecek yazı, işaret veya ifadeleri kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(5) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(6) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Şikâyet dava zamanaşımı süresi içinde fiil ve failden haberdar olma tarihinden itibaren altı ay içinde yapılmalıdır.

(7) Davacı, temin edilebilir olması halinde orijinal ürünü, aksi takdirde ayırt edilebilir nitelikte görüntü veya fotoğrafını şikâyet anında ibraz etmelidir. Cumhuriyet Savcısı, arama kararında bilirkişi görevlendirir ve bilirkişi, dosyaya sunulmak üzere, arama sırasında olayın niteliğine göre görüntü veya fotoğraf çekimi yapar.

(8) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçlarla ilgili 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunundaki uzlaşma yöntemleri, Savcılık tarafından gerekli işlemler yapılmış olmak koşuluyla mahkemece, iddianamenin kabulünden sonra uygulanmaz.

(9) Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen suçlarla ilgili olarak tasarım hakkı sahibi ile 68 inci maddede belirtilen koşulları sağlayan lisans sahipleri, dördüncü fıkrada belirtilen suçlarla ilgili olarak ise Enstitü, 18/5/2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa veya 7/6/2005 tarih ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununa tabi kuruluşlar ve tüketici dernekleri şikâyet hakkına sahiptir. Şikâyetten her aşamada vazgeçilebilir. Hükmün kesinleşmesinden sonra şikâyetten vazgeçildiğinde hüküm bütün cezai sonuçları ile ortadan kalkar. Şikâyetten vazgeçme nedeniyle davanın düşmesi veya cezanın ortadan kaldırılması halinde, müdahil ve sanık veya hükümlü, yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.

(10) Suçun işlendiğinin sabit olması halinde, mahkeme el konulan malların müsaderesi yerine, mülkiyetinin tasarım hakkına tecavüz edilen kişiye devrine karar verebilir. Ancak bunun için tasarım hakkına tecavüz edilen kişinin talepte bulunması gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tecavüz Halinde Hukuk Davaları

Tasarım hakkı sahibinin talepleri

MADDE 61– (1) Tescilli veya tescilsiz tasarım hakları tecavüze uğrayan hak sahibi, mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a) Tasarım hakkına tecavüzün önlenmesi, durdurulması ve/veya giderilmesi, tecavüzün durdurulmasına dair mahkeme kararına uyulmasını sağlamak amacıyla karara uymamanın karşılığı olarak tecavüz devam ettiği sürece tecavüz eden tarafından cezai mahiyette bir ödeme yapılmasına karar verilmesi,

b) Kusur varsa maddi ve manevi zararın tazmini,

c) Tasarım hakkına tecavüz dolayısı ile üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde doğrudan doğruya kullanılan araç, cihaz, makine gibi vasıtalara el konulması,

ç) Uygun olduğu takdirde, (c) bendi uyarınca el konulan ürünler ile araç, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması,

d) Tasarım hakkına tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, bu çerçevede masrafların tecavüz edene ait olmaması için çok özel nedenler mevcut olmadığı takdirde masraflar tecavüz edene ait olmak üzere, özellikle (c) bendi uyarınca el konulan ürünler ile araç, cihaz ve makinelerin tasarım hakkına tecavüzün önlenmesi için, kaçınılmaz ise imhası,

e) Tasarım hakkına tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilan yoluyla duyurulması.

2) Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca el konulan ürünler ile araç, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması talebinin tazminat talebi ile birlikte yapılması halinde bunların değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer, kabul edilen tazminatı aştığı zaman, tasarım sahibinin fazlayı karşı tarafa ödemesi gerekir.

Tazminat

MADDE 62 - (1) Bu Kanunun 59 uncu maddesinde sayılan fiilleri işleyen kusurlu kişiler tasarım hakkı sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.

Zararı kanıtlayan belgeler

MADDE 63 – (1) Tasarım hakkı sahibi, tecavüz nedeniyle uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden, tazminat davasının açılabilmesi için gerekli şartların oluştuğu hallerde, tasarımın kullanılması yoluyla elde edilen kazancı gösteren belgeleri vermesini talep edebilir.

Yoksun kalınan kazanç

MADDE 64 – (1) Tazminat davası açmaya yetkili olan kişinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar görenin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

a) Tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, tasarım hakkı sahibinin tasarımı kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelir;

b) Tecavüz edenin, tasarımı kullanmakla elde ettiği kazanç;

c) Tecavüz edenin, tasarımını bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeli.

(3) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle tasarımın ekonomik bakımdan önemi, tasarım haklarına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında tasarıma ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

(4) Tazminat davası açmaya yetkili olan kişi, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, yukarıda belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün üretilmesi için tasarımın ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payın daha eklenmesine karar verir.

(5) Tasarımın, ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında tasarımın belirleyici etken olduğunun anlaşılması gerekir.

Tasarımın itibarı

MADDE 65- (1) Tecavüz eden tarafından, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda tasarımın itibarı zarara uğrarsa, tasarım hakkı sahibi, bu nedenle ayrıca tazminat isteyebilir.

Dava açılmayacak kişiler

MADDE 66- (1) Tasarım hakkı sahibi; sebep olduğu zarardan dolayı, kendisine tazminat ödemiş olan kişi tarafından, el konulmaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyacı ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı bu Kanunun bu bölümünde öngörülen davaları açamaz.

Zamanaşımı

MADDE 67 – (1) Tasarım hakkına tecavüz halinde, hak sahibinin özel hukuka ilişkin taleplerindeki zanaşımı süresi için 22/04/1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

MADDE 68 – (1) Bu Kanunda belirtilen davalarda görevli mahkeme; hukuk davalarında fikri ve sınai haklar hukuk mahkemeleri, ceza davalarında ise soruşturma evresinde koruma tedbirleri konusunda sulh ceza mahkemeleri, kovuşturma evresinde de fikri ve sınai haklar ceza mahkemeleridir. Fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemeleri tek hakimli olarak görev yaparlar.

(2) Fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemelerin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

(3) Sulh ceza mahkemelerince verilen kararlara karşı itiraz, fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi bulunan yerlerde bu mahkemelere, bulunmayan yerlerde ise Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca ikinci fıkra gereğince görevlendirilen asliye ceza mahkemesine yapılır.

(4) Enstitünün bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(5) Tasarım hakkı sahibi tarafından üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ikametgahının olduğu veya tecavüz fiilinin gerçekleştiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.

(6) Davacının Türkiye'de ikamet etmemesi halinde yetkili mahkeme, Marka veya Patent Vekilleri Sicillerine kayıtlı vekilinin işyerinin bulunduğu yerdeki mahkeme, eğer vekillik kaydı silinmiş ise Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(7) Üçüncü kişiler tarafından tasarım başvurusu veya tasarım sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemedir. Tasarım başvurusu veya tasarım sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde altıncı fıkra hükmü uygulanır.

(8) Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Hükmün ilanı

MADDE 69- (1) Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş kararın günlük gazete, radyo, televizyon veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etme hakkına sahiptir.

(2) İlanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. İlan talebi, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde yapılabilir. Bu süreden sonra yapılan talep yapılmamış sayılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özel Hükümler

Tasarım hakkına tecavüzün mevcut olmadığı hakkında dava ve şartları

MADDE 70 – (1) Menfaati olan herkes, tasarım hakkı talep edene veya sahibine karşı dava açarak, fiillerinin tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiyede giriştiği veya girişeceği sınai faaliyeti veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, tasarım hakkı talep eden veya sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep edebilir.

(3) Bu talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi bu maddenin birinci fıkrasına göre dava açabilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen dava, tecavüzden dolayı aleyhine dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(5) Dava, tasarım hakkı talep edene veya tasarım hakkı sahibine ve Sicile kayıt edilmiş olan bütün hak sahiplerine tebliğ edilir.

(6) Bu maddede belirtilen dava, hükümsüzlük davasıyla birlikte de açılabilir.

Delillerin tesbiti ve muhafazası talebi

MADDE 71 – (1) Tasarım haklarını ileri sürmeye yetkili olan kişi, bu haklara tecavüz sayılabilecek olaylara ilişkin delillerin tespitini ve muhafazasını mahkemeden talep edebilir.

(2) Mahkemece, delillerin muhafazasına ilişkin kararın kaldırılması veya bu kararın talep sahibinin herhangi bir eylemi veya ihmali nedeniyle ortadan kalkması ya da dava sonunda tecavüzün bulunmadığına karar verilmesi gibi hallerde davalının dava sırasında uğraması muhtemel zararının tazmin edilebilmesi amacıyla, muhafazayı talep eden kişi tarafından yeterli miktarda teminat yatırılmasına karar verilebilir.

İhtiyati tedbir talebi

MADDE 72 –(1) Tasarım hakkına tecavüzü ileri sürmeye yetkili kişiler, kendilerinden makul olarak temini beklenebilecek nitelikteki, tasarım hakkına tecavüz edecek şekilde tasarımın kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını gösteren delilleri sunmaları şartıyla, dava sonucunda verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilirler.

(2) İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati tedbirin niteliği

MADDE 73 –(1) İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olmalı ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır;

- a) Davacının tasarım tescilinden doğan hakları açısından yakın tehlike oluşturan ve bu haklara tecavüz teşkil edecek nitelikteki ciddi ve etkin faaliyetlerin durdurulması,
- b) Tasarım hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması,
- c) Tasarım hakkına tecavüz edilerek üretilen veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulan ürünlere veya bunların imalinde kullanılan vasıtalara Türkiye sınırları içinde, gümrükler, serbest liman ve bölgeler de dahil olmak üzere buldukları her yerde el konulması ve bunların saklanması,
- ç) Herhangi bir zararın doğması ihtimaline karşılık teminat verilmesi.
- d) Tasarım hakkına tecavüz olduğuna karar verilmesi halinde hak sahibinin zararının tazminini güvence altına almak amacıyla, davalının taşınır ve taşınmaz mal varlığına el konulması, banka hesaplarının bloke edilmesi.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması

MADDE 74 – Tespit talepleri ve ihtiyati tedbirler ile ilgili olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Gümrüklerde el koyma

MADDE 75 –(1) Üretilmesi, bu Kanun hükümlerine göre hak sahibinin yetkilerine tecavüz teşkil eden malların ve bunların imalinde kullanılan vasıtaların gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde bu eşyalara ve vasıtalara gümrüklerde, serbest liman ve bölgelerde el koyma ile ilgili hususlarda gümrük mevzuatı hükümleri uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

İşlem Yetkisi Olan Kişiler ve Vekiller

Enstitü nezdinde işlem yapma yetkisi olan kişiler

Madde 76 –(1) Aşağıdaki kişiler bu Kanun ile ilgili konularda Enstitü nezdinde işlem yapabilirler;

- a) Gerçek kişiler,
- b) Temsil hak ve yetkisine sahip bulunan gerçek kişiler tarafından temsil olunan tüzel kişiler,
- c) Marka veya patent vekilleri.

(2) İkametgâhı yurt dışında bulunan kişiler, marka veya patent vekili vasıtasıyla temsil edilir ve tasarım tescil talebinin imzalanması dahil tüm işlemleri vekil vasıtasıyla yapılır.

(3) Vekil tayin edilmesi halinde, vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(4) Enstitü nezdinde vekillik yapma yetkisi olmayan kişilerin bu Kanun ile ilgili konularda işlem yapması halinde, başvuru veya tasarım hakkı sahibinin Türkiye’de ikametgâhı varsa bildirimler doğrudan başvuru veya tasarım hakkı sahibine yapılır. Başvuru veya tasarım hakkı sahibinin Türkiye’de ikametgâhı yoksa, itiraza ilişkin hükümler saklı kalmak koşuluyla, başvuru veya tasarım hakkı sahibine yeni bir vekil ataması için iki aylık süre verilir. Bu süre içinde vekil atanmaz ise söz konusu işleme ilişkin talep geri çekilmiş sayılır, başvuru veya tasarım hakkı sahibine yeni bir bildirim yapılmaz ve alınan ücret Enstitüye gelir kaydedilir.

(5) Vekilin azli veya vekillikten çekilmesi, ancak bu hususların Enstitüye bildirilmesi halinde, Enstitü nezdinde hüküm ifade eder ve bu durumda dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Vekaletname

MADDE 77- (1) Enstitü nezdindeki işlemlerin vekil vasıtasıyla yürütülecek olması halinde Enstitüye, temsil yetkisini içeren usulüne uygun düzenlenmiş bir vekaletname verilmesi şarttır.

(2) Vekaletname, içinde tanımlanan bir veya birden fazla başvuru ve /veya tescili veya vekaletnameyi verenin belirlediği istisnalar saklı kalmak üzere müvekkilin mevcut ve gelecek tüm başvuru ve/veya tescillerini kapsayacak şekilde verilebilir.

(3) Vekaletname, tasarımların başvurusu ve/veya tescili ile ilgili olarak Enstitü nezdinde yapılacak tüm işlemleri kapsayacak şekilde verilebileceği gibi vekaletnamede vekilin yetkisi belirli işlemlerle de sınırlandırılabilir.

(4) Enstitü nezdinde itiraz başvurusunun geri çekilmesi veya başvuru veya tescilden doğan haktan vazgeçilmesi işlemleri ile kısmen veya tamamen bu sonuçları doğuracak işlemlerin vekil tarafından yapılabilmesi için, vekaletnamenin bu konudaki yetkiyi açıkça belirtmesi ve vekaletnamedeki müvekkil imzasının, noter tarafından tasdik edilmesi zorunludur. Enstitü nezdinde yapılan işlemler ile ilgili olarak vekil tarafından yapılan herhangi bir bildirimde, vekilin yaptığı işlemin dayanağı olan vekaletnameye atıfta bulunulması istenebilir.

(5) Vekaletname ile ilgili olarak Enstitü makul sebeplerle şüpheye düşerse, her türlü delilin ibrazını isteyebilir.

(6) Vekil değişikliklerinde önceki vekilin azledildiğine dair azilnamenin yeni vekaletname ile birlikte Enstitüye verilmesi zorunludur.

(7) Bu konuya ilişkin hüküm bulunmayan hallerde, .22/04/1926 tarih ve 818 Sayılı Borçlar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM **Ücretlerin Ödenmesi, Bildirimler ve Süreler**

Ücretlerin ödenme süreleri ve sonuçları

MADDE 78- (1) İtiraz sahiplerince ödenmesi öngörülenler hariç, bu Kanun ile öngörülen ve Tebliğde belirlenen, ücretler başvuru sahibi veya Vekiller Siciline kayıtlı vekili tarafından ödenir.

(2) Bir işlemle ilgili ücret bu Kanun veya Yönetmelikte öngörülen süre içinde ödenmemişse, durum Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirileceği tarihten itibaren söz konusu işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

(3) Bir tasarımların başvurusu için bu kanun ve yönetmelikte öngörülen ve Tebliğde belirlenen ücretlerin süresi içinde ödenmemesi halinde ise, söz konusu başvuru yapılmamış sayılır ve hak sahibi bilgilendirilir.

(4) Tasarımların tescil başvuru ücreti hariç olmak üzere, bu Kanun hükümlerine uygun olarak veya süresi içinde yapılmadığı gerekçesiyle Enstitü tarafından geri çevrilen ve sonuçlandırılmayan veya başvuru sahibi tarafından yapılmış ancak Enstitü tarafından gerçekleştirilmemiş taleplere ilişkin ücretler, talep edilmesi halinde iade edilir.

Enstitü tarafından yapılacak bildirimler

MADDE 79- (1) Bu Kanun uyarınca Enstitü tarafından yapılacak bildirimler muhataba iadeli taahhütlü mektupla yapılır.

(2) Enstitü tarafından yapılan bildirimlerin herhangi bir nedenle tebliğ edilememesi durumunda, söz konusu bildirim Yönetmelikte belirlenen usule uygun olarak, Enstitünün resmi internet sitesinde ilan edilir. Söz konusu ilanı takip eden onuncu günün sonunda bildirim gerçekleştirildiği kabul edilir.

Enstitüye hitaben yapılacak bildirimler

MADDE 80- (1) Bu Kanun uyarınca başvuru sahipleri veya vekilleri tarafından yapılması öngörülen ve Enstitüye hitaben düzenlenmiş bildirimlerde posta hizmetlerinden kaynaklanan bir gecikme olması halinde ilgili tarafın;

a) Söz konusu bildirim süre bitiminden en az beş gün önce postaya verildiğini veya süre bitiminden önceki on gün içinde posta hizmetinin savaş, grev, doğal afet veya benzeri bir olağanüstü nedenle kesintiye uğramış olduğunu ve bildirim hizmetin tekrar başlamasını takip eden beş gün içinde postalandığını,

b) Bildirimin iadeli taahhütlü olarak postaya verildiğini ve gönderi bilgilerinin posta servisi tarafından kayda alındığını,

c) Söz konusu sürenin bitiminden itibaren altı ay içinde Enstitüye tatmin edici bir kanıtla ve bildirim veya bildirim bir sureti ile sunması halinde bildirim süresi içinde yapılmış olduğu kabul edilir.

Süreler

MADDE 81- (1) Bu Kanunda belirtilen herhangi bir işlemle ilgili sınırlayıcı sürelerin yıl olarak ifade edilmesi halinde süre, işlemi takip eden ilgili yılın aynı isimli ayının aynı sayılı gününde; ay olarak ifade edilmesi halinde, takip eden ilgili ayın aynı sayılı gününde, aynı sayılı gün olmadığı durumda ise takip eden ilgili ayın ilk gününde; gün olarak ifade edilmesi halinde, işlemin meydana geldiği günü takip eden günden başlayarak belirtilen gün sayısının bitiminde sona erer.

DOKUZUNCU KISIM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 82 –(1) 27/06/1995 tarihli ve 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 03/11/1995 tarihli ve 4128 sayılı Kanunun ilgili maddeleri ile 22/06/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddeleri ile 18 inci maddesinin ikinci cümlesinde geçen “554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 62 nci” ve altıncı cümlesinde geçen “554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 65 inci” ifadeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer Kanunlarda 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Yönetmelik

MADDE 83 – (1) Bu Kanunun uygulanma şeklini gösterir Yönetmelik Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Enstitü tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur.

(2) Bu Kanunda belirtilen yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliğin bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem gören tasarım tescil başvurularına önceki yasal düzenleme ile bu kanun hükümlerinden lehe olan hükümler uygulanır.

Yürürlük

MADDE 84- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 85- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

1995 yılına kadar ülkemizde tasarımlarla ilgili özel bir mevzuat bulunmamakla birlikte tasarımlar, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun haksız rekabete ilişkin hükümleri çerçevesinde korunmaktaydı. 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi kararı, uluslararası gelişmeler ve Türkiye'nin bu konudaki ihtiyacı da göz önüne alınarak 27 Haziran 1995 tarihinde yürürlüğe giren Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır. Bu kararnamenin hazırlanmasında, tasarımlarla ilgili taslak halindeki Topluluk Direktifi, diğer ülke mevzuatları, Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması'nın eki TRIPS hükümleri dikkate alınmış ve böylece Avrupa Birliği ve uluslararası standartlarda bir mevzuat hazırlanmasına çalışılmıştır.

Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Tasarısı hazırlanırken, 554 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Topluluk Tasarım Mevzuatı ile uyumu dikkate alınmıştır. Bunun yanı sıra, kanunun bir yandan Türkiye'nin gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun ve daha iyi işleyebilecek bir sistemin oluşturulmasına hizmet etmesi, öte yandan taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalara uyumu amaçlanmıştır. Gerek uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimiz ve gerekse uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi ve 554 Sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin kanun haline getirilmesi hedeflenmiştir.

554 Sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin başlığında Endüstriyel Tasarım kavramına yer verilmiştir. Fakat, söz konusu Kararname'nin 3/b ve yeni Kanun Taslağı'nın 2/b maddesinde ürün tanımı olarak "..... endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesne..." ifadesi yer almaktadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere sadece endüstriyel ürünlere ait tasarımlar değil; aynı zamanda endüstriyel olmayan, yani bir zanaatkarın ortaya koyduğu ürünlere ait tasarımlar da koruma kapsamına alınmıştır. Ayrıca, tasarımın kullanıldığı yada uygulandığı ürünün üretim yöntemi, kullanım alanları ve teknik faydaları tasarım koruması kapsamı dışında değerlendirilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, tasarım koruması için tasarımın kullanıldığı yada uygulandığı ürünün endüstriyel yolla üretiminin gerekli olmaması gerçeği, kanun içeriği ile başlığının yapılan düzenleme ile uyumlu hale getirilmesini zorunlu kılmıştır.

Tasarıda, genel hükümler çerçevesinde işlem gören tescilsiz tasarımlar Kanun kapsamına alınmış ve tescilsiz tasarımların korunması ile ilgili düzenleme getirilmiştir. Böylece, modası sık değişen sektör mensupları her ne kadar yeni düzenleme ile birlikte tescille kısa sürede haklarını kullanabilecek olsalar da tescili tercih etmeyen veya daha kısa süreli bir korumayı hedefleyen tasarımcıların talepleri karşılandığı gibi tescilsiz tasarım hakkına dayanılarak açılacak davalar için süre sınırı getirilmiştir.

Tasarıdaki önemli düzenlemelerden bir diğeri, yayımlanmış tasarım tescillerine Enstitü nezdinde yapılacak itirazlarla ilgili 6 aylık yasal itiraz süresinin kaldırılarak, koruma süresi boyunca itiraz imkanı sağlanması ve yayımla birlikte belge verilmesi uygulamasının getirilmesidir. Bu düzenleme ile gerçek tasarım sahiplerinin tescile dayalı haklarını beklemeden kullanma imkanı sağlandığı gibi, modası sık değişen sektör mensuplarının talepleri karşılanmıştır.

Yeni düzenleme ile birlikte hak sahipleri tescille kısa sürede haklarını kullanabilecekleri gibi üçüncü şahıslara, mevzuat gereği yenilik ve ayırt edici nitelik incelemesi yapılmadan tescil edilen tasarımlara Enstitü nezdinde koruma süresi boyunca itirazda bulunma imkanı getirilmiştir.

Tasarıda yer alan diğer önemli bir değişiklik de içerik incelemesinde yapılmıştır. Tasarıdaki 34 üncü madde düzenlemesi ile daha önce sadece tasarım tanımına uygunluk kriterine dayanılarak

yapılan resen incelemenin, kamu düzeni veya genel ahlaka aykırılık açısından da yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yine, 554 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede başvuru ve başvurunun kesinlik kazanma şartlarının net olmamasının uygulamada belirsizliğe yol açması nedeniyle, tasarıda bu şartlar yeniden düzenlenmiştir.

554 Sayılı KHK’de yer alan çoklu başvurular için, aynı alt sınıfa ait olma veya aynı set takıma ait olma veya bileşik bir ürünün parçaları olma veya birden çok nesnenin bir arada algılanabilen bileşimini oluşturmaları şartı kaldırılarak, aynı sınıfa dahil olma şartı getirilmiş ve bu şekilde çoklu başvuru kapsamına girebilecek ürün yelpazesi genişletilmiştir.

Mevcut KHK’de yer almayan, Enstitü kararlarına yapılan itirazlarla ilgili yasal düzenleme yapılmıştır.

554 Sayılı KHK’de başvuru sahibi veya vekili tarafından yapılan yahut Enstitü’den kaynaklanan maddi hatalarla ilgili düzeltme işlemleri hakkında bir hüküm bulunmaması sebebiyle Tasarıyla bu yönde bir düzenleme getirilmiştir.

Yine mevcut KHK’de tasarım hakkı ile ilgili hukuki işlemlerin tamamını kapsayan bir hüküm mevcut olmadığı için Tasarı ile bu boşluk giderilmiştir.

Ayrıca, vekillik ve vekaletname konuları uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak tekrar düzenlenmiştir.

Enstitü tarafından yapılan ve ilgiliye tebliğ edilemeyen bildirimlerle ilgili olarak uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi için yeni bir düzenleme yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu Kanunun hangi amaçla yapıldığı, Kanunun yapılması ile nelerin hedeflendiği belirlenmiştir. Önceden genel hükümler çerçevesinde işlem gören tescilsiz tasarımlar da Kanun kapsamına alınmış ve bu şekilde hukuki belirsizliğin giderilmesi hedeflenmiştir.

Madde 2- Kanunda yer alan ve sıklıkla kullanılan bazı önemli kavramların açıklanması hedeflenmiştir.

Madde 3- Bu Kanun ile sağlanan korumadan kimlerin yararlanabileceği belirtilmiştir.

Madde 4- Anayasa hükmüne uygun olarak, Milletlerarası anlaşma hükümlerinin yürürlükteki kanunlara göre daha elverişli olması halinde öncelikle uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 5 – Tasarımların korunması amacıyla bu Kanunla getirilen tescil sisteminin incelemesiz olması nedeniyle, tasarımların “yeni” ve “ayırt edici niteliğe sahip” olup olmadığı hususunda bir inceleme yapılmamaktadır. Aksi ispat edilinceye kadar her tasarımın “yeni” ve “ayırt edici niteliğe sahip” olduğu kabul edilmektedir.

Ayrıca maddede, bileşik ürünü oluşturan parçaların hangi şartlarda korumadan yararlanacağı hususu düzenlendiği gibi maddede geçen “normal kullanım” kavramı açıklanmıştır.

Madde 6 – Beşinci maddede geçen ve tasarımın koruma şartlarından olan “yenilik” niteliği tescilli ve tescilsiz tasarımlar için bu madde ile tanımlanmıştır. Burada mutlak yenilik şartı aranmaktadır.

Madde 7 – Beşinci maddede geçen ve tasarımın koruma şartlarından olan “ayırt edici nitelik” tescilli ve tescilsiz tasarımlar için bu madde ile tanımlanmış, ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde uygulanacak kriterler düzenlenmiştir.

Madde 8 – Altıncı ve yedinci maddelerde geçen ve korumanın önemli kavramlarından olan “kamuya sunma” ibaresi tanımlanmış ve hangi tür faaliyetlerin bu kapsamda değerlendirileceği belirlenmiştir. Ayrıca, kamuya sunmanın tasarımların yeniliğini ve ayırt edici niteliğini hangi durumlarda etkilemeyeceği belirlenmiştir.

Madde 9- Tasarım hakkı ile sağlanan korumanın kapsamı ve bu kapsamın değerlendirilmesindeki kriterler düzenlenmiştir. Bu kriterler ile tasarımların koruma kapsamının belirlenmesinde nasıl bir yolun takip edilmesinin gerektiği ifade edilmektedir.

Madde 10 – Tasarım tescili, sahibine münhasır hak ve yetkiler sağlamaktadır. Bu tür haklarda da kamu yararı düşünülerek bazı sınırlamalar getirilmesi gerekebilmektedir.

Mevcut uygulamada Enstitünün bu maddeye aykırı talepleri reddetme yetkisi bulunmamakta, bu sebeple başvurular bu kapsamda bir incelemeye tabi tutulmaksızın yayınlanmaktadır. Bu durumun önlenmesi için madde yeniden düzenlenmiştir.

Bu doğrultuda, söz konusu madde ile kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar (örneğin terör örgütlerinin simgelerini içeren tasarımlar) için tasarım hakkı verilmeyeceği hususu düzenlenmiş ve ret gerekçeleri arasına dahil edilmiştir.

Madde 11 – Teknik fonksiyonun gerçekleştirilmesinde diğer tasarımcılara herhangi bir seçenek özgürlüğü bırakmayacak tasarımlar ile yine mutlaka aynı şekil ve boyutta üretilmesi gereken ara bağlantı elemanı niteliğinde olan tasarımların koruma kapsamı dışında bırakılması gerekmektedir.

Madde ile bu kapsama giren tasarımların korunmayacağı hususu belirtilmiş olup maddenin üçüncü fıkrası ile de bu konudaki istisnai duruma açıklık getirilmiştir.

Bu düzenleme ile piyasada oluşabilecek olumsuzlukların giderilmesi ve bu tür tasarımların herkes tarafından özgürce yapılabilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu maddeye dayanılmak suretiyle, yayınlanmış tasarım tescillerine itiraz imkanı da getirilmiştir.

Madde 12 – Tasarım, fikri bir faaliyetin ürünü olduğu için, tasarımcı gerçek kişidir. Tüzel kişiler tasarımcı olamaz. Tasarım hakkı, tasarımı yapanın kişilik hakkı saklı kalmak kaydıyla devri mümkün bir haktır.

"Ortak hak sahipleri", hiç birinin önceliği olmaksızın, ortak bir fikri faaliyete katılarak, yaratıcı katkıda bulunmuş kişilerdir. Ortak hak sahiplerinin, tasarımla ilgili olarak birbirlerine karşı hukuki durumları sözleşmeyle düzenlenmiş olabilir.

Ortak hak sahipliğinde her bir ortağın hak ve yükümlülükleri ile bunlarla ilgili hukuki durumlar ile ayrıca haciz ve iflas kararlarının ilgili ortağın veya ortakların tasarım üzerindeki haklarından elde edilecek ekonomik değere uygulanacağı madde ile düzenlenmiştir.

Madde 13 – Belirli bir iş mevzuatına tabi olarak çalışan memur, hizmetli ve işçiler tarafından geliştirilmiş olan tasarımlarla ilgili olarak, hak sahipliğine ilişkin doğabilecek ihtilafların çözülmesi ve bu kişilerin haklarının korunması amacıyla bu yönde bir düzenleme getirilmiştir.

Madde 14 – Sözleşmesi gerektirmediği halde, işyerindeki çalışmaları esnasında tasarım geliştirmiş olan çalışanların, bu tasarımla ilgili bedel talep edebilmesi için bildirim yükümlülüğü şartı getirilmiş ve izlemesi gereken yol belirlenmiştir.

Madde 15 - Sözleşmesi gerektirmediği halde, işyerindeki çalışmaları esnasında tasarım geliştirmiş olan çalışanların, bu tasarımla ilgili bedel talep etmeleri halinde işverenin yükümlülükleri ile tasarım hakkını elde edebilmesi için izlemesi gereken yol belirlenmiştir.

Madde 16 – İşverenin, çalışanlarca geliştirilen tasarımlar üzerinde hak talep etmesi halinde, çalışana ödeyeceği bedelin hesaplanmasında göz önüne alınacak kriterler ve bedelin ödenmesi ile ilgili hukuki işlemler belirlenmiştir.

Madde 17 - Hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahipliğinin kime ait olduğu hususunda doğabilecek ihtilafların çözüme kavuşturulması amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 18 - Yüksek Öğretim Kanunu uyarınca öğretim elemanı sayılan kişiler tarafından geliştirilen tasarımların hak sahipliği hususunda doğabilecek ihtilafların çözüme kavuşturulması amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 19 – Bu madde ile tasarımcılara, belgelerde ve yayında tasarımcı olarak belirtilmeyi isteme hakkı verilmiş olup bu hakkın devredilemez kişilik haklarından olduğu hüküm altına alınmıştır.

Madde 20 – Koruma talep edilen tasarım, gerçek hak sahibi dışında biri tarafından başvuru konusu yapılmış veya tescil ettirilmiş olabilir. Bu durumda gerçek hak sahiplerinin hakkın kendilerine devri konusunda takip edecekleri yol belirtilmiştir. Hak sahipliği ile ilgili taleplerin

yetkili mahkemeler nezdinde ileri sürülebileceği ve Enstitünün, mahkemelerce verilen kararları ilgililerin talebi üzerine sicile kayıt etmek suretiyle bültende yayınlayacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 21- 19 uncu madde hükmüne göre hak sahipliğinde meydana gelen değişikliğin hüküm ve sonuçları ile gerçek hak sahibi olmayan kişilerle lisans sözleşmesi yapanların hukuki durumları bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 22- Tasarım hakkının kapsamı belirtilmiş ve tasarım hakkı sahibinin izni olmaksızın üçüncü kişilerin korunan tasarıma ilişkin hangi fiilleri gerçekleştiremeyecekleri belirtilmiştir. Madde ile tasarım sahibinin tasarımı ortaya çıkarmak amacıyla yapmış olduğu çalışmaların ve harcamaların karşılığını alabilmesi için, koruma süresi boyunca maddi ve manevi tüm çıkarlarının gözetilmesi amaçlanmıştır.

Birbirinden habersiz olarak yapılmış çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ve aynı kabul edilen tescilsiz tasarımların birbirinin kopyası sayılmayacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, yayın erteleme talebi olan başvurularda, tasarımların görsel anlatımlarının yayınlanması dönemine kadar geçen süre içerisinde tescilsiz tasarım korumasından yararlanması gerekliliği ifade edilmiştir.

Madde 23 – Bilindiği gibi, sınai hakların korunmasının temel amacı, yaratıcılığın özendirilmesi ve yeni ürünlerin piyasaya sunulmasını teşvik etmektir. Hak sahibi, koruma konusu olan tasarımın uygulandığı veya kullanıldığı ürününü, dünyanın herhangi bir yerinde kendi rızasıyla ilk kez piyasaya sürdüğünde, yaratıcılığın özendirilmesi sonucu beklenen karşılığı almış olacaktır. Madde, tasarım hakkı sahibi tarafından veya onun izni ile satışa sunulmuş ürün üzerindeki tasarım hakkının tüketilmiş sayılması ile ilgilidir. Ülkemiz, tasarım tescilinden doğan haklar açısından ulusal tükenme ilkesini kabul etmiş olduğundan bu ilke maddede açıkça belirtilmiştir.

Madde 24 – Bu madde ile tasarım hakkının kullanılmayacağı haller düzenlenmiştir. Madde içeriğinde sayılan fiillerin tasarım hakkı kapsamı dışında tutulması ile yeni ve özgün tasarımların ortaya çıkarılmasının teşviki ve akademik çalışmaların tasarım hakkını ihlal etmeksizin özgürce yapılabilmesine imkan sağlanması hedeflenmiştir. Ayrıca, uluslararası ulaşımın aksatılmaması açısından ülkemiz sınırları içinde geçici olarak bulunan deniz veya hava taşıtlarındaki ekipman ile bu araçların onarımı için kullanılmak üzere yedek parça ve aksesuarların ithal edilmesi ve bu araçların onarım fiilleri tasarım hakkının sınırları dışında bırakılmıştır.

Madde 25 – Yan sanayii desteklemek, tüketicinin ekonomik çıkarlarını korumak ve firmaların tekелci piyasa oluşturmalarını engellemek amacıyla onarım amaçlı kullanımın hangi hallerde tasarım hakkının ihlali sayılmayacağı belirtilmiştir.

Madde 26- Uygulamada sık rastlanmamakla birlikte tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve ondan bağımsız olarak iyi niyetle geliştirilmiş olan ve Türkiye’de kullanılmaya başlanmış tasarımlar için getirilen istisnai durum bu madde ile düzenlenmiştir. Önceki kullanımdan doğan hakkın lisans yolu ile genişletilemeyeceği ve ancak hak sahibinin bir işletme olması halinde hakkın devrinin işletmenin devri ile birlikte mümkün olabileceği belirtilmiştir.

Madde 27 – Bu madde ile tasarım başvurularının yapılacağı merci ve başvuruları tescile yetkili makamın Türk Patent Enstitüsü olduğu belirtilmiştir.

Madde 28 – Tasarımların koruma başlangıç tarihinin tespiti için başvurunun kesinlik kazanması gerekmektedir. Maddede, bir başvuruda istenecek evraklar ile başvurunun kesinlik kazanması için gerekli şekli şartlar ve uyulması gereken hususlar düzenlenmiştir.

Başvurunun kesinleşmesi için gerekli şartlar açık olarak belirlendiği gibi hangi evrakların verilmesinin zorunlu olduğu ve hangilerinin isteğe bırakıldığı açıkça belirtilmiştir.

Uygulamada sorun olan, görsel anlatım üzerinde yer alan yazılı ibarelerin ifade ettikleri kavramlar üzerinde tescil sahibine herhangi bir inhisarı hak sağlamadığı maddenin son fıkrasında açıkça belirtilmiştir.

Madde 29- Başvuru sahiplerinin kolay ve daha az maliyetli başvuru yapabilmelerini sağlamak amacıyla düzenlenmiş olan bu maddede birden fazla tasarım için tek bir başvuru yapabilmeye imkanı getirilmiştir.

Ayrıca uluslararası uygulamalara paralel olması açısından, çoklu başvurularda başvuru konusu tasarımların yalnızca aynı sınıfa dahil olma şartı getirilerek başvuru sahipleri için uygulama kolaylığı sağlanmıştır.

Yine bu maddede çoklu başvuru şartına uymayan tasarımlar için ilk başvuru tarihi ve varsa rüçhan hakları saklı tutulmak şartıyla bölünmüş başvuru yapılabileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 30- Korumanın başlangıcı için temel alınan, başvurunun kesinleşme tarihi bu madde altında düzenlenmiştir.

Madde 31 – Başvuru konusunu oluşturan tasarımların kullanıldığı veya uygulandığı ürünler, tasarımların uluslararası sınıflandırılmasına ilişkin Locarno Anlaşması esaslarına uygun olarak sınıflandırılmaktadır. Sınıflandırma istatistik ve idari amaçlı kullanılmaktadır.

Madde 32 – Bu madde Paris Sözleşmesinin temel ilkelerinden olan rüçhan hakkı ile ilgilidir.

Maddede, taraf olunan Paris Sözleşmesi ve DTÖ' nü kuran anlaşma hükümleri ile karşılıklılık ilkesi çerçevesinde kimlerin rüçhan hakkından yararlanacağı, hangi başvuruların rüçhan hakkı doğuracağı tanımlanmış, aynı ülkede aynı konuda yapılan iki başvurudan hangisinin rüçhan hakkına esas alınacağına ilişkin kriterler açıklanmıştır.

Madde 33 – Rüçhan hakkı başvuruya dayandırılabilmesi gibi tasarım konusu ürünlerin sergilerde teşhirine de dayandırılabilir. Türkiye veya Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde teşhirden doğan rüçhan hakları bu madde ile düzenlenmiş, bu haktan yararlanabilme şartları belirtilmiştir.

Madde 34 – Madde, rüçhan hakkının talep edilmesi, belgelendirilmesi ve doğuracağı sonuçlarla ilgilidir. Uygulamada herhangi bir belirsizliğe yol açmaması için rüçhan talebiyle ilgili süreler ayrıca düzenlenmiştir.

Madde 35- İncelemesiz tescil sisteminin uygulanması sebebiyle Enstitünün yaptığı inceleme şekli ağırlıklı bir incelemedir. Bununla beraber, birinci fıkrada ne tür tasarım başvurularının geri çevrileceği de düzenlenmiş olup, uygulamada sıkıntılara yol açan bazı başvuruların reddine de imkan sağlayan “kamu düzeni veya genel ahlaka aykırılık” kriteri de marka ve patent başvurularında olduğu gibi ret gerekçeleri arasına alınmıştır.

İkinci fıkrada ise başvurunun reddedilmeden önce başvuru sahibine başvuruyu geri çekme, düzeltme veya bu konuda görüş bildirme imkanı tanınmıştır. Böylece başvuru sahiplerine hem zaman hem de ekonomik açıdan bir avantaj sağlanmış olmaktadır.

Başvuruların kesinlik kazanabilmesi için yapılacak inceleme ile rüçhanlı ve çoklu başvurularda bu Kanunun hangi madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 36 – Tasarım tescil başvurularının şekli incelemesi esnasında tespit edilen eksikliklerin giderilmemesi hak kaybına neden olduğu için söz konusu eksikliklerle ilgili işlemler önem kazanmaktadır. Kanunun 28 nci maddesinde belirtilen şartları karşılamayan başvurularda ilişkin eksik belge veya bilgilerin tamamlanma şekil ve şartları, süreleriyle beraber bu maddede düzenlenmiştir. Maddede ayrıca eksikliklerin giderilmemesinin doğuracağı sonuçlar belirtilmiştir.

Madde 37 – Bu maddede 35 ve 36 ncı maddeler kapsamında incelenip kesinlik kazanmış başvuruların tescilli bir tasarım olarak sicile kayıt edileceği, yayımlanacağı ve belgelendirileceği belirtilmiştir. Tasarım tescil belgesi, tescile ait tasarımların sicile kayıt edilip yayınlanmasını müteakip başvuru sahibine gönderilecek, tescilli tasarım ise yayımla birlikte üçüncü kişilerin itirazına açılacaktır.

Madde 38 – Madde, modası çabuk geçen ürün tasarımları ile ileri bir tarihte kamuya sunulacak olan tasarımlar için düzenlenmiştir. Bu uygulamada, görsel anlatım-numune hariç olmak üzere tasarım tesciline ilişkin sicil bilgileri kamu incelemesine açılmakta, otuz ayı aşmamak üzere ve başvuru esnasında yayın erteleme talebinde bulunulabilmektedir. Talep üzerine süre dolmadan da görsel anlatımlar kamu incelemesine açılabilir.

Maddede erteleme talebi bulunan bir tasarımın gerek erteleme süresi içerisinde gerekse sonunda yayınlanması başvuru sahibinin davranışları yüzünden gerçekleştirilemezse bu başvurunun, başvuru tarihinden itibaren hükümsüz kabul edileceği belirtilmiştir.

Ayrıca maddede çoklu başvurularda yer alan tasarımların bir kısmı için de yayın erteleme talebinde bulunulabileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 39 – Taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar ve diğer ülkelerdeki uygulamalar gözetilerek tescilli ve tescilsiz tasarımlar için koruma süreleri bu madde ile belirlenmiştir. Belirli süre ile sağlanan koruma ile, hak sahibinin amaçladığı ekonomik faydayı sağlamanın yanı sıra yeni ve özgün tasarımların geliştirilmesi de hedeflenmiştir.

Madde 40 – Maddede tescilli tasarımların yenilenebilme şartları ve bu şartları yerine getirenlerin sicile kayıt edilerek Bültende yayımlanacağı, süresi içerisinde yenilenmeyen tasarımların ise bu Kanun hükümlerinden yararlanamayacağı hususları düzenlenmiştir.

Madde 41 – Mevcut mevzuatta Enstitü tarafından alınan kararlara, başvuru sahiplerince yapılacak itirazlara ilişkin bir hüküm bulunmaktaydı. Bu madde ile, başvurusu 35 inci madde kapsamında reddedilen başvuru sahiplerinin Enstitü kararına karşı itiraz edebilmesinin şartları ile ilgili birim tarafından alınmış kararın bir kurul tarafından yeniden incelenerek değerlendirilmesine imkan tanımak suretiyle bu konudaki yasal boşluk giderilmiştir.

Madde 42 – Uygulanmakta olan incelemesiz ve itiraza dayalı sistem gereği, 37 nci madde kapsamında yayınlanmış bir tasarım tescilinin iptali için üçüncü kişilerce yapılacak itirazlar ve bu itirazların inceleme ve değerlendirme prosedürü bu madde ile düzenlenmiştir. Maddede ayrıca, Enstitü tarafından iptal edilen tasarımlar için sonradan üçüncü kişiler tarafından itiraz edilemeyeceği, ihlal davasında davalı olan tarafın tescilin iptali için Enstitüye itirazda

bulunamayacağı hüküm altına alındığı gibi, davalı dosyalar hakkında üçüncü kişilerce yapılan iptal taleplerinin hukuki sürecin sona ermesini müteakip incelenebileceği de hüküm altına alınmıştır.

Madde 43 – Yayınlanmış tasarım tescillerine karşı yapılan itirazlar ile 35 inci madde kapsamında ilgili daire tarafından alınan ret kararlarına yapılan itirazların Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu'nda görüşüleceği belirtilmiştir. Maddede, iptal yönünde kesinleşmiş Kurul kararlarının hükümsüzlük etkisi doğuracağı da düzenlenmiştir. Kurul kararları Enstitünün nihai kararı olup bu kararlara karşı iki ay içerisinde dava açılabileceği hususu belirtilmiştir.

Madde 44 – Tasarım tescil başvurusu veya tescilinden sonra sicilde kayıtlı tasarım hakkı sahibinin adres, isim, unvan veya nevinde meydana gelen değişikliklerin yapılma şekil ve şartları düzenlenmiş ve aynı sahibe ait birden fazla tasarım tescilinde veya başvuruda söz konusu işlemlerin tek bir talep ve ücretle yapılabilme imkanı ile sicil kayıtlarının güncellenmesi sağlanmıştır. Bu şekilde Enstitü tarafından yapılacak bildirimlerin doğru adres ve kişiye yapılması sağlandığı gibi üçüncü kişilerce istenecek belgelerin de gerçek durumu yansıtması sağlanmış olacaktır.

Madde 45 – Başvuru sahipleri tarafından yapılan ve sicile, tescil belgesine ve bültene yansımış olan maddi hataların düzeltilmesine ilişkin yasal prosedür ile Enstitü tarafından yapılan maddi hataların ne şekilde düzeltilileceği bu maddede düzenlenmiş ve uygulamadaki yasal boşluk giderilmiştir.

Madde 46 – Tasarım hakkı gayri maddi haklardanır. Gayri maddi haklar üzerinde yapılabilecek hukuki tasarruflar tasarım hakkı üzerinde de gerçekleştirilebilir. Maddede, tasarım başvurusu veya tescilinden doğan haklar üzerinde yapılabilecek hukuki işlemler tanımlanmıştır. Bu işlemler ilgili taraflarca talep edilmesi halinde yapılan bir kayıt işlemi olup sicilin güncelliğini sağlama amacına yöneliktir.

Madde 47 – Bu madde ile tasarım hakkı üzerinde sağlar arası hukuki işlemlerle veya mahkeme kararı ile yapılan devir işleminin sicile kaydı ile ilgili düzenleme getirilmiştir. Devir işleminin üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi için sicile kaydedilmesi gerekliliği ve bu durumun istinası da belirtilmiştir.

Madde 48 – Bu madde düzenlenirken Medeni Kanunumuzun rehin ile ilgili ilkeleri esas alınmış olup bu işlemin şekil şartları ve hukuki sonuçları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Rehin işleminin üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi için sicile kaydedilmesi gerekliliği ve bu durumun istinası da belirtilmiştir.

Madde 49 – Tasarım başvurusundan veya tescilinden doğan hak hacze konu olabilmektedir. Maddede, talep halinde Enstitü tarafından yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Madde 50 – Tasarım başvurusundan veya tescilinden doğan hak üzerinde ölüme bağlı bir tasarruf olan intikal işleminde talep halinde Enstitü tarafından yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Madde 51 – Tasarım tescilinden doğan haklar iflas işlemlerine konu olabilmektedir. Maddede, talep halinde Enstitü tarafından yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Madde 52 – Tasarım sahibinin tasarımdan daha fazla ekonomik fayda sağlayabilmesinin yollarından biri de tasarım hakkının lisanslı kullanılmasıdır.

Maddede, lisans çeşitleri ve lisans alan ile lisans verenin hak ve sorumlulukları yer almış ve bu konuda Enstitü tarafından yapılacak işlemlerin kapsamı düzenlenmiştir.

Madde 53 – Tasarım başvurusu veya tescilinden doğan hakkın devri ve lisans verilmesine ilişkin işlemlerin bu işlemleri yapmaya yetkili olmayan kişilerce yapılması hali ve bunun sonuçları düzenlenmiştir.

Madde 54 – Bir tasarım kısmen veya tamamen hükümsüzlük davasına konu olabilmektedir. Madde, tasarım hakkının mahkeme tarafından hükümsüz sayılmasına ilişkin halleri düzenlemektedir.

Madde 55 - Maddede hükümsüzlük davasının kimler tarafından ve hangi sürelerde açılabileceğine ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Buna göre, bir tasarım tescilli olduğu sürece veya tasarım hakkı sona erdikten sonraki 5 yıl içinde hükümsüzlük davası açılabilir. Bu süre, hükümsüzlük kararı verilen tasarım tescili sahibinin üçüncü kişilere verdiği zararın telafi edilmesini, yeni ve ayırt edici olmayan tasarım tescillerinden kaçınmalarını sağlamak gayesi ile konulmuştur.

Maddede ayrıca, tescilli ve tescilsiz tasarımlar hakkındaki hükümsüzlük davalarının muhatapları da belirtilmiştir. Bu hüküm, hak sahibi değişikliği olması durumunda, hükümsüzlük davasında davalının kim olacağını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 56 – Bu madde hükümsüzlük kararının etkilerini düzenlemektedir. Maddenin birinci fıkrasında hükümsüzlük kararının geçmişe etkili olduğu belirtilmiştir. Bu hükmün nedeni, hükümsüzlük durumunda, elde edilen haksız kazancın ortadan kaldırılmasıdır.

Maddenin ikinci fıkrası, tasarım hakkı sahibinin kötü niyetli veya ihmalkar davranması halinde, tazminat ve sebepsiz zenginleşme talepleri saklı kalmak kaydıyla hükümsüzlüğün geriye dönük etkisinin hangi durumları etkilemeyeceğini düzenlemektedir.

Maddenin son fıkrası ise, tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş kararın sadece davadaki taraflara değil de herkese karşı hüküm doğuracağını vurgulamaktadır.

Madde 57 – Maddede, tasarım hakkının hangi durumlarda sona ereceği ve sona ermenin hukuki etkisi ve sona erme ile birlikte tasarımın kamuya mal olacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 58 – Tasarım hakkının sona erme sebeplerinden olan, tasarım sahibinin hakkından vazgeçebilmesinin şartları, istisnaları ve kısmi vazgeçmenin tasarım hakkına etkisi ile ilgili hükümler maddede düzenlenmiştir.

Madde 59 – Tasarım hakkının, tasarımın başkaları tarafından kullanılmasını engelleyen münhasır bir hak olması sebebiyle, hangi fiillerin bu hakka tecavüz sayılacağına ilişkin bir düzenleme yapılması gereğinden yola çıkılarak, maddede, tasarımın sağladığı hakka tecavüz sayılan fiiller sıralanmış ve hangi şartlar altında bu konuda dava açılabileceğine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Madde 60 – Maddede, bu maddenin (a), (b) bentleri ve 59 uncu maddede sayılan fiilleri işleyenler hakkında verilecek cezalar düzenlenmiştir.

Madde 61 – Maddede, tasarım hakkına tecavüz durumunda hak sahibinin ihlal eden kişilere karşı haklarını korumak için mahkemeden ne tür taleplerde bulunabileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 62 - Maddede, tasarım hakkını ihlal eden kişinin kusurlu olması halinde tasarım sahibinin uğradığı zararı tazmin etmekle mükellef olduğu hüküm altına alınmıştır.

Madde 63 – Maddede, hakkı tecavüze uğrayan tasarım sahibinin, zararının belirlenebilmesi için tasarımın kullanılması yoluyla elde edilen kazancı gösteren belgeleri tazminat yükümlüsünden isteyebileceği ve bu belgelerin verilmemesi halinde mahkemeden delil tespiti istenebileceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 64 – Tasarım sahibinin uğrayacağı zarar sadece fiili kayıpla sınırlı kalmayacağından dolayı ayrıca yoksun kalacağı bir kazanç da söz konusu olabilecektir. Madde, yoksun kalınan bu kazancın ne şekilde belirleneceğine ilişkin düzenleme getirmiştir.

Ayrıca, maddede, tasarım hakkına tecavüz durumunda tasarım hakkı sahibine ödenecek tazminatta, tasarımın ekonomik değeri göz önünde tutularak hangi durumlarda yoksun kalınan kazancın arttırılabileceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 65 – Maddede, tasarım hakkına tecavüz eden kişinin, tasarımın itibarına zarar vermesi durumunda, tasarım hakkı sahibinin maddi tazminatın yanı sıra ayrıca manevi tazminat da talep edebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 66 – Tasarım hakkı sahibinin tecavüz eden taraftan tazminat aldığı durumda, tazminat ödeyen kişinin piyasaya sürdüğü ürünleri kullanan iyi niyetli kişilere karşı dava açamayacağı hususu düzenlenmiştir.

Madde 67 – Maddede, tasarım hakkına tecavüzden doğan özel hukuka ilişkin taleplerde zaman aşımı süresi için Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine atıfta bulunulmuştur.

Madde 68 – Madde, Tasarımla ilgili davalarda, hangi mahkemelerin yetkili ve görevli olduğunun belirlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 69 - Maddede, dava sonunda haklı çıkan tarafın talep etmesi halinde, hükmün ilanı, usulleri ve süreleri belirtilmiştir.

Madde 70 – Menfaati olan kişiler, tasarım hakkı talep edene veya sahibine karşı, mahkemeden fiillerinin tasarım hakkına tecavüz teşkil etmediğine dair karar verilmesi yönünde talepte bulunabilirler. Maddede, üçüncü kişilerce açılacak menfi tespit davalarına ilişkin düzenleme getirilmiştir.

Madde 71 – Tasarım tescilinden doğan hakları tecavüze uğrayan kişiler için tecavüz sayılabilecek fiillerin tesbitini isteyebilecekleri konular düzenlenmiştir.

Madde 72 – Kanunda öngörülen davaları açmaya yetkili kişilerin, dava sonunda verilecek kararın etkinliğini artırabilmek için talep edebilecekleri ihtiyati tedbirin şartları maddede düzenlenmiştir.

Madde 73 – Maddede, mahkemelerce verilebilecek ihtiyati tedbir kararlarının niteliği ve kapsamı düzenlenmiştir.

Madde 74 – Maddede, tespit talepleri ve ihtiyati tedbirlerle ilgili bu Kanunda yer almayan hususlar için 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 75 – Bu Kanunla sağlanan haklar için etkin bir koruma sağlamak amacıyla, tasarım hakkı sahibinin haklarına tecavüz oluşturabilecek nitelikteki eşyalara gümrükte el koyma ile ilgili olarak 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 76 – Madde vekillerle ilgili düzenlemeleri kapsamaktadır. Madde hazırlanırken Türk Patent ve Marka Vekilleri Kanun Tasarısı hükümleri ile uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınmıştır. Yapılan düzenleme ile sadece marka ve patent vekillerinin Enstitü nezdinde işlem yapabileceği yada gerçek veya tüzel kişilerin doğrudan işlem yapabilecekleri hüküm altına alınmıştır.

Madde 77 - Enstitü nezdindeki işlemler vekil vasıtasıyla da yapılabileceğinden, Enstitüye verilmesi şart olan vekaletnameye ilişkin hükümler bu maddede düzenlenmiştir. Aynı dosya için birden fazla vekil atanması sebebiyle uygulamada sorunlar yaşanması vekil azil işleminin açıkça düzenlenmesini zorunlu kılmıştır. Vekilin tüzel kişi olması durumunda marka veya patent vekili gerçek kişilerce temsil edilecekleri hüküm altına alınmıştır. Tasarıda bu konuya ilişkin hüküm bulunmayan hallerde, 818 Sayılı Borçlar Kanununun uygulanacağına atıfta bulunulmuştur.

Madde 78 – Tasarım başvurusu ve tasarımla ilgili işlemlerin belirli bir ücret mukabilinde yapılması ve ücretlerin süresi içerisinde ödenmemesinin hak kaybına yol açması sebebiyle söz konusu ücretlerin kimler tarafından hangi sürelerde ödeneceği ve ücretlerin ödenmemesinin hukuki sonuçları bu maddede düzenlenmiştir. Ayrıca, uygulamada söz konusu ücretlerden hangilerinin iade edilebileceğinin belirsizlik yaratıyor olması sebebiyle Kanunda, bu hususa da açıklık getirilmiştir.

Madde 79 - Türk Patent Enstitüsünün Tebligat Kanunu'na tabi olmaması ve uygulamada sıkça karşılaşılan tebliğ edilemeyen bildirimlerle ilgili açık bir süre tayin edilmemiş olması sebebiyle hak düşürücü sürelerin tayini konusunda karşılaşılan tereddütler, Enstitünün yaptığı bildirimlere ilişkin maddenin düzenleme gerekçesini oluşturmuştur. Maddede hem Enstitünün yaptığı bildirimlerin usulü hem de herhangi bir nedenle bildirim yapılamaması durumunda takip edilecek yol açıkça belirtilmiştir. İnternetin yaygınlığı ve sürati ve tasarım tescili gibi münhasır yetkiler veren bir hakkı talep eden tacirin basiretli davranma zorunluluğu, alıcısına tebliğ edilemeyen bildirimlerin resmi internet sitesinde yayınlanmak suretiyle duyurulmasının dayanağını oluşturmuştur.

Madde 80 - İşlem sürelerinin gün, ay ve yıl olarak belirtilmesi halinde bunların ne şekilde hesaplanacağı maddede düzenlenmiştir. Düzenleme ile hak düşürücü nitelikte olan sürelerin hesaplanmasında bir standart oluşturulması hedeflenmiştir.

Madde 81 – Maddede, 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 03.11.1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun ilgili maddeleri ile 22.06.2004 tarih ve 5194 sayılı Kanunun 6,7 ve 8 inci maddelerinin yürürlükten kaldırıldığı hükme bağlanmıştır.

Madde 82 – Maddede, Kanun tekniği bakımından Kanun Taslağında yer verilemeyen ve Kanunun uygulanmasına yönelik işlemleri açıklamak amacıyla hazırlanan yönetmeliğin yürürlüğe girme zamanı belirtilmiştir.

Geçici Madde 1- Maddede, uygulamada belirsizlik olmamasını teminen bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işlem gören tasarım tescil başvuruları için hangi yasal düzenlemenin uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 83 – Maddede, bu Kanunun hangi tarihte yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Madde 84 – Maddede, bu Kanun hükümlerinin Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceği hüküm olarak belirtilmiştir.